

ELS DRETS HISTÒRICS A CERVERA (1348-2006)

Josep M. LLOBET I PORTELLA

1. INTRODUCCIÓ

Des de l'època medieval fins al regnat de Felip V, les autoritats municipals cerverines manifestaren una forta preocupació per no permetre, en cap circumstància, que la població veiés disminuïts els seus privilegis. La conservació del que anomenaven «privilegis, drets, llibertats, usos, consuetuds i franqueses, escrits i no escrits», fou, doncs, un dels referents bàsics en les relacions que mantingueren amb el monarca i els oficials reials¹.

Amb l'adveniment al tron espanyol de Felip V no canvià aquesta situació, però, especialment a partir del Decret de Nova Planta de l'any 1716, la política uniformadora que portà a terme el nou monarca féu que, en la pràctica, Cervera —convertida, l'any 1702, en ciutat— anés perdent bona part dels seus privilegis, els quals —cal dir-ho— no diferien gaire dels d'altres viles o ciutats reials catalanes.

De tot aquest conjunt de «privilegis, drets, llibertats, usos, consuetuds i franqueses» que, amb el pas del temps, es convertiran en drets històrics dels cerverins, n'hi havia un d'especialment valorat: el que la vila fos reial, o sigui, que tingués com a senyor el mateix monarca. D'altra banda, potser la concepció pactista que hi havia de la monarquia a Catalunya, feia que hi hagués una veri-

¹ A l'Arxiu Comarcal de la Segarra es guarden dos llibres de privilegis de Cervera que contenen la transcripció de documents datats entre l'any 1182 i el 1486. Un d'aquest dos llibres ha estat publicat: Max TURULL I RUBINAT, Montserrat GARRABOU I PERES, Josep HERNANDO I DELGADO i Josep M. LLOBET I PORTELLA, *Llibre de privilegis de Cervera (1182-1456)*, Barcelona, Fundació Noguera, 1991.

table obsessió entre les autoritats cerverines perquè, cada vegada que un nou monarca passava per primera vegada per la vila, hagués de prestar de forma solemne jurament de mantenir tots els privilegis de la població.

A continuació, farem uns breus comentaris sobre aquesta preocupació mostrada pels cerverins al llarg del temps per mantenir els drets històrics, a partir dels vint-i-sis textos que oferim transcrits a l'apèndix. Disset d'ells corresponen a documents municipals compresos entre l'any 1348 i el 1719 i la resta a articles periodístics que van de l'any 1903 al 2006.

2. DES DE PERE III A FELIP V

Ja l'any 1348, davant la possibilitat que la vila de Cervera passés sota el domini de la reina Elionor, esposa del monarca Pere III, o dels pares d'aquesta reina, que eren els reis de Portugal, les autoritats cerverines obtingueren d'Elionor i els seus pares que es comprometessin a mantenir tots els privilegis, drets, llibertats, usos, consuetuds i franqueses, escrits i no escrits, de la vila en el cas que tingués lloc aquest canvi de domini (*Text número 1*).

Durant la segona meitat del segle següent, els cerverins, aprofitant el pas per la població de la reina Joana i el príncep Ferran, aconseguiren que aquests personatges reials prestessin jurament de mantenir tots els privilegis, llibertats, usos i costums, escrits i no escrits, de la vila i tots els privilegis i immunitats de l'església. La cerimònia tingué lloc el mes de novembre de l'any 1461, després de la mort del príncep Carles i l'entrada a Catalunya del seu germanastre Ferran com a lloctinent general (*Text número 2*).

Malgrat l'esmentat jurament, l'any 1479, després de la mort de Joan II i de la proclamació de Ferran II com a rei, les autoritats cerverines, assabentades que dintre de poc temps el monarca passaria per la població, feren redactar un memorial amb les peticions que havien de ser fetes al rei, una de les quals era que confirmés els privilegis, llibertats, immunitats, usos, consuetuds, costums i pràctiques, escrites i no escrites, de la vila de Cervera. Hom considerava que el principal d'aquests privilegis era aquell que havia estat atorgat pel rei Alfons IV, l'any 1431, mitjançant el qual aquest monarca establia la prohibició que la vila de Cervera i les poblacions que havien esdevingut carrers seus fossin separades de la reial corona d'Aragó o del comtat de Barcelona, anul·lant així la donació que ell mateix havia fet de la vila de Cervera i el seu territori a l'infant Pere, germà seu (*Text número 3*)²

² Aquest privilegi es troba transcrit a: TURULL, GARRABOU, HERNANDO i LLOBET, *Llibre de privilegis de Cervera (1182-1456)*, doc. 119, ps. 348-360, complementat pels documents 120 i 125.

Abans d'acabar aquella centúria, encara se celebrà a Cervera l'acte de jurament d'un altre personatge de la família reial. En efecte, durant el mes d'octubre de l'any 1492, valent-se de la circumstància de trobar-se a la vila el rei Ferran II, la reina Isabel, el príncep Joan, la princesa Isabel —que en aquell temps ja era vídua del príncep de Portugal— i tres infantes, les autoritats cerverines aconseguiren que l'esmentat príncep Joan prestés jurament de mantenir els privilegis i immunitats de l'església, les constitucions de Catalunya i els privilegis, llibertats i pràctiques de la vila (*Text número 4*).

Cinquanta anys després, es repetí a Cervera la mateixa cerimònia. En aquella ocasió, però, qui va prestar jurament de mantenir els privilegis i pràctiques de la vila i els privilegis i immunitats de l'església fou el príncep Felip, fill de l'emperador Carles I (*Text número 5*), jurament que repetí l'any 1564, quan ja havia accedit al tron (*Text número 6*).

Sabem que, a més dels reis i els prínceps, determinats oficials reials també estaven obligats a prestar jurament quan venien a Cervera per primera vegada. Així, un instrument notarial redactat el 14 de gener de 1595 dóna fe que aquell dia Felip d'Erill-Orcau, baró d'Erill, que en aquell temps era lloctinent de governador general de Catalunya, prestà jurament de mantenir tots els privilegis, usos, pràctiques i consuetuds de la vila de Cervera (*Textos números 7 i 8*)³. El mateix jurament va fer, l'any 1616, el governador general de Catalunya Aleix de Marimon quan vingué a Cervera (*Textos números 9 i 10*).

L'any 1626, fou novament un monarca —Felip IV— qui va prestar jurament de mantenir els privilegis cerverins, encara que, en aquella ocasió, el jurament s'aconseguí mitjançant un esforç considerable de les autoritats cerverines i, especialment, gràcies a la tenacitat del síndic de la vila (*Text número 11*).

També Felip V, el primer monarca espanyol de la dinastia borbònica, prestà jurament de mantenir els privilegis, usos, pràctiques i consuetuds de la vila de Cervera. Ho féu quan passà per la població a les acaballes del mes de setembre de 1701 (*Text número 12*). Poc després, però, s'inicià un període de lluites que es mantingué al llarg d'una dotzena d'any i que comportà, durant força temps, contínues desgràcies per als cerverins. L'any 1713, trobant-se la població de Cervera sota el domini de Felip V, les autoritats municipals cerverines enviaren a la cort reial uns síndics amb diverses instruccions, en una de les quals es disposava que fos demanat al monarca que confirmés el

³ Com diu el mateix document, aquest jurament es feia en compliment de la constitució que disposava que «lo portant veus de governador, la primera vegada que novament entrarà en alguna ciutat, vila o loc royal de aquest nostre principat de Cathalunya, haja e sie tengut jurar que tindrà e observarà privilegis generals e particulars, usos, pràcticas e costums de aquella ciutat, vila o loc e vegueria hont novament entrarà, ans que us de son offic en dits locs» (*Constitutions y altres drets de Cathalunya*, vol. I, Barcelona, 1704, p 104).

seu jurament fet a Cervera el 27 de setembre de 1701 de mantenir els privilegis, usos i consuetuds de la població (*Text número 13*). Encara que amb un cert retard, Felip V decidí complaure els cerverins i, l'any 1718 —després, doncs, de l'expedició del Decret de Nova Planta—, confirmà per escrit el seu jurament de mantenir tots els privilegis de la població de Cervera (*Text número 14*). És evident que aquesta decisió entrava en contradicció amb la nova situació legal del moment, com ho demostra el contingut del títol de corregidor de la ciutat de Cervera i el seu partit a favor de Francisco de Haro Agüero i de l'acta de la seva presa de possessió, textos que porten data d'aquell mateix any 1718 (*Textos números 15 i 16*).

En canvi, resulta paradoxal que, l'any següent, quan prenen possessió dels seus càrrecs diversos regidors de la ciutat de Cervera, tots ells jurin conservar els privilegis, usos i costums que té la ciutat (*Text número 17*).

3. EL SEGLE XX I ELS PRIMERS ANYS DEL XXI

Malgrat els juraments de Felip V i dels regidors cerverins, certament tots aquells privilegis, usos i costums zelosament conservats al llarg dels segles anaren desapareixen substituïts per les disposicions uniformadores de la dinastia borbònica, especialment a partir de l'extinció de l'antic règim. Calgué arribar al començament del segle XX perquè, amb l'embranchida dels corrents nacionalistes, els cerverins consideressin la possibilitat de recuperar alguns dels drets històrics. Devien tenir consciència que, si bé ja no era possible establir novament la major part del vell dret local, en canvi, era possible tornar a aplicar algunes de les antigues disposicions generals, com les relacionades amb el caràcter oficial de la llengua catalana, amb la catalanitat de les persones que ocupessin càrrecs públics o, fins i tot, amb la recuperació de les corts catalanes (*Textos números 18 i 19*).

Sens dubte, però, el vehicle més eficaç per aquesta recuperació d'alguns dels drets històrics han estat els estatuts d'autonomia. Pel que fa al de l'any 1932, resulta interessant la valoració que féu l'advocat cerverí Ferran Razquin dels articles que afectaven el dret català poc després que fossin aprovats per les corts espanyoles (*Text número 20*). L'al·lusió a l'excel·lent treball que fou fet en el camp del dret pels professors de la Universitat cerverina i alguns dels seus deixebles, serà recollida, com veurem després, pel seu fill Josep M. Razquin. L'aprovació definitiva de l'Estatut deixà, però, a bona part dels catalans decebutos. L'esperança «en el reconeixement futur i pròxim dels drets inalienables del poble que constitueixen el sagrat dipòsit de les tradicions nostrades gelosament recaptat en el més recòndit de l'ànima» es convertí en un «reconeixement parcial de la seva personalitat històrica fet a precari i amb conta-gotes». Els

drets de Catalunya no havien estat reconeguts sinó concedits, «i encara amb avara i mal fiada concessió» (*Text número 21*).

L'adveniment de la guerra civil dels anys 1936-1939 i la imposició del règim franquista va significar l'eliminació de bona part d'aquells pocs drets «concedits». Amb tot, l'any 1960, tingué lloc la *Compilació del dret civil especial de Catalunya*, que, si bé se'l considerarà un apèndix foral al codi civil espanyol, fou, sens dubte, un pas endavant en la recuperació de la personalitat històrica dels catalans. Dos anys després, se celebrà a Cervera un acte oficial d'homenatge als autors de la compilació, en el qual es féu al·lusió, novament, a la tasca feta a la Universitat certerina dins l'àmbit del dret català i es destacà la vinculació a la ciutat de Cervera o a la comarca de la Segarra de bona part dels autors de la compilació (*Text número 22*).

Un altre fet relacionat amb el món jurídic fou la reunió a Cervera, durant el mes d'octubre de 1971, de la comissió cinquena del II Congrés Jurídic Català. Una vegada més, es féu referència a l'obra dels juristes de la Universitat de Cervera dels segles XVIII i XIX. Hom també posà de relleu la importància del Congrés pel manteniment del dret civil català (*Text número 23*).

L'extinció del règim franquista i la recuperació de les institucions democràtiques donaren un nou impuls al nacionalisme català. La invitació que es féu als certerins, mitjançant la premsa local, perquè participessin en la celebració de la Diada de l'Onze de Setembre de l'any 1977, commemorativa, per primera vegada, de «la pèrdua de les seves llibertats d'autogovern» es prou eloqüent per conèixer l'estat d'ànim del moment: «cal que [...] sigui una jornada de reivindicació de les institucions que configuren la personalitat política de Catalunya [...] davant la imminència del reconeixement de la Generalitat de Catalunya i del seu president», «cal que [...] Catalunya es manifesti plebiscitàriament en pro de l'autonomia i el seu autogovern». Sibil·lina és l'observació final: «Cervera, el protagonisme de la qual és de tots conegut en la guerra de Successió, té un lloc especial en aquesta manifestació de catalanitat» (*Text número 24*).

L'any 1979, de nou fou l'Estatut d'Autonomia el tema de diversos articles periodístics. Un d'ells, publicat el 15 d'octubre d'aquell any, era la invitació a la seva aprovació feta per l'alcalde de Cervera. Sembla que en aquella ocasió les autoritats no van tenir cap problema per aconsellar el «sí». La novetat fou que el referent ja no era la Universitat certerina —relacionada, òbviament, amb Felip V i la guerra de Successió— sinó les corts celebrades a Cervera l'any 1359, de les quals sorgí la Diputació del General o Generalitat (*Text número 25*).

El dia 18 de juny de 2006 fou sotmesa a referèndum la reforma de l'Estatut d'Autonomia. L'editorial d'un periòdic certerí, publicada dos dies abans, ens pot donar la visió que en general es tenia del nou text estatutari: en gran part era desconegut per la majoria dels certerins. La campanya prèvia que

havia de ser un procés d'informació i aclariment havia resultat una lluita de partits. A l'editorial, la referència a les corts de l'any 1359 o a la Universitat cervecina hi era totalment absent (*Text número 26*).

TEXTOS DOCUMENTALS I PERIODÍSTICS

1

1348, gener, 7

Barcelona

Instrument notarial mitjançant el qual la reina Elionor, esposa del rei Pere III, i els procuradors dels reis de Portugal, pares d'Elionor, s'obligaven a mantenir, en cas que la vila de Cervera passés sota el domini de l'esmentada reina Elionor o dels seus pares, tots aquells privilegis, drets, llibertats, usos, consuetuds i franqueses, escrits i no escrits, de la vila.

Arxiu Comarcal de la Segarra (= ACSG), Fons Municipal, *Llibre de privilegis*, I, f. 81 v.⁴.

Confirmació feyta als prohomes de Cervera per la senyora regina de tots franqueses, llibertats e immunitats.

Noverint universi quod nos Alionora, Dei gratia regina Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice comitissaque Barchinone, Rosilionis ac Ceritanie, et nos Alfonsus, divina miseratione episcopus elborensis, et Rodericus Iohannis, magister ordinis Milicie Ihesu Christi in Portugalia, et Alfonsus Novaes, miles, nuncii et procuratores illustr[i]um domini Alfonssi, Dei gratia regis, et domine Beatricis, per eandem regine Portugalie et Algarbii, parentum nostri dicte regine Aragonum, de quorum procuratoriis michi dicto notario fuit facta fides cum duabus cartis pergameneis, una videlicet sigillo pendenti cere rubee predicti domini regis et alia simul cere sigillo pendenti dicte domine regine Portugalie comunitis, quarum quelibet fuit data Colimbrie secunda faria [sic] XXIX die mensis octobris de era M^o CCC^o LXXXV°, attendentes illustrem dominum Petrum, regem Aragonum, virum et dominum carissimum nostri dicte regine Aragonum, obligasse inter alia nobis dicte regine Aragonum pro nostre dotis restitutione, in casu quo restituenda existat, ac nobis dictis episcopo, magistro et militi, ut procuratoribus et nunciis predictorum dominorum regis et regine Portugalie pro eadem restitutione, in casu quo dicta dos ipsis regi et regine Portugalie vel eorum heredibus esset restituenda, specialiter villam suam Cervarie de Urgello in Cathalonia cum suis terminis, territoris et pertinentiis universis, ita videlicet quod, si dicta dos in casu restitutionis non esset restituta infra tres annos, postquam eadem restitutio locum habuit, in quibus tribus annis tempus a iure introductum et expressum comprehendatur et includatur, eadem villa cum suis terminis et pertinentiis universis nobis dicte regine, si dicta restitutio nobis fienda fuerit, aut dictis dominis regi et regine Portugalie, si extent, vel eorum heredibus,

⁴ Una versió d'aquest document a: TURULL, GARRABOU, HERNANDO i LLOBET, *Llibre de privilegis de Cervera (1182-1456)*, doc. 58, pp. 131-135.

si eis eadem dos reverti debeat et restitui, tradatur tandiu possedenda [*sic*] et tenenda quousque dos predicta, videlicet illa que recepta fuerit, integritèr extiterit restituta, ut in instrumento super obligatione huiusmodi facto et recepto per notarium infra scriptum hec omnia largius et serius sunt contenta; attendentes insuper memoratum dominum regem Aragonum suis precepisse litteris iuratis et probis hominibus universitatis eiusdem ville ut nobis memorate regine Aragonum et nobis predictis episcopo, magistro et militi, nunciis et procuratoribus dictorum dominorum regis et regine Portugalie pro obligatione huiusmodi, facerent homagium et sacramentum fidelitatis, quodque nos dictam reginam Aragonum, si nobis dicta dos restituenda esset aut dictos dominos regem et reginam Portugalie vel eorum heredes, si ad eos eandem [*sic*] dotis restitutio pertineret, dicta universitas ville Cervarie et singulares illius tenerent pro domina seu dominis eorum tantum et tandiu donec dos recepta restituta fuisset iuxta formam instrumenti obligationis, de quo superius mencio iam habetur; considerantes etiam vos Arnaldum de Mecina et Berengarium de Vergós, syndicos et procuratores universitatis predictæ, ad hec per eandem specialiter constitutos et nobis etiam destinatos, tam nomine nostro proprio quam nomine eiusdem universitatis, fecisse nobis memorate regine Aragonum et nobis dictis episcopo, magistro et militi, nomine dictorum dominorum regis et regine Portugalie et suorum heredum, homagium et sacramentum et alia que iuxta formam instrumenti dicte obligationis facere debebatis, prout in instrumento publico inde facto et recepto per notarium infra scriptum hec omnia serius sunt contenta; animadvertentes itaque quod per vos eosdem Arnaldum de Mecina et Berengarium de Vergós, tam nomine vestro quam nomine universitatis predictæ, fuit requisitum, retentum et suplicatum quod ipsi universitati faceremus nos dicta regina nomine nostro et nos dicti episcopus, magister et miles, nomine procuratorio dictorum dominorum regis et regine Portugalie et heredum eorundem, promissionem, concessionem, obligationem, confessionem et confirmationem infra scriptas, quas nos omnes quibus supra nominibus promissimus facere, ut inferius est expressum; idcirco nos memorata Alionora, regina Aragonum, nomine nostro et nostrorum successorum, et nos Alfonsus, episcopus elborensis, Rodericus Iohannis, magister ordinis Milicie Ihesu Christi, et Alfonsus Novaes, miles, nomine procuratorio predictorum dominorum regis et regine Portugalie, volumus et concedimus vobis Arnaldo de Mecina et Berengario de Vergós, nomine vestro et universitatis predictæ, necnon eidem universitati et eius singularibus ac notario infra scripto, nomine eorum ac illorum omnium, quorum interest aut interesse poterit, legitime stipulanti et recipienti, quod in casu quo vigore obligationis predictæ dicta villa Cervarie et universitas eadem ad nos dictam reginam Aragonum pervenerit aut ad dictos regem et reginam Portugalie vel eorum heredes iuxta continenciam obligationis predictæ, erunt vobis et dicte universitati salva omnia privilegia, iura, libertates, usus, consuetudines et franquitates seu franchises vestre, sive scripta fuerint sive non, et illos, illas et illa vobis dictis sindicis et universitati predictæ ac notario infra scripto nomine eiusdem et illorum, quorum interest vel intererit, legitime stipulanti et recipienti, promittimus servare et tenere firmiter nominibus supra dictis, illosque, illas et illa cum presenti publico instrumento in manu et posse notarii infra scripti in dicto casu, nunc et ex tunc et tunc ut ex nunc, confirmamus, laudamus ac etiam aprobamus sub retencione infra scripta, prout eis mel[i]us vos et dicta universitas usi estis. Et nolumus nec intendimus vobis aut dicte universitati pretextu obligationis predictæ in dictis privilegiis, iuribus, usibus, consuetudinibus, franchises et liberta-

tibus preiudicium aliquid generari. Immo volumus quod ipsa privilegia, iura, usus, consuetudines, franchises et libertates securi [*sic*] vobis et dicte universitati remaneant et illisi [*sic*]. Concedimus etiam vobis predictis Arnaldo de Mecina et Berengario de Vergós, sindicis ante dictis, et universitati predicte ac volumus specialiter et expresse quod propter homagium et fidelitatem, per vos nobis omnibus quibus supra nominibus prestitam, non fiat vobis aut dicte universitati vel singularibus eius preiudicium seu diminutio aliqua in aliquibus privilegiis, iuribus, usibus, consuetudinibus, libertatibus et franchises ipsius universitatis vel eius singularium aut aliquo vel aliqua eorundem. Immo volumus et intendimus, sub tamen retencione infra scripta, quod ipsa omnia privilegia, usus, iura, libertates, consuetudines et franchises vobis et dicte universitati et eius singularibus per nos et nostros et alios supra dictos teneantur et observentur sine diminutione quacumque, prout illis vos et eadem universitas et eius singulares usi fuistis ante prestationem homagii et fidelitatis predicte.

Pro quibus obligamus vobis dictis Arnaldo de Mecina et Berengario de Vergós, sindicis supra dictis, nomine vestro proprio et nomine universitatis eiusdem, necnon eidem universitati et notario infra scripto, nomine eiusdem et aliorum omnium, quorum interest vel interesse poterit, legitime stipulanti et recipienti, videlicet nos dicta regina Aragonum omnia bona nostra, et nos dicti episcopus, magister et miles omnia bona dictorum dominorum regis et regine Portugalie, habita et habenda ubique. Et tactis nostris manibus sanctis IIII Dei evangelii, iuramus videlicet nos dicta regina in animam nostram et nos dicti procuratores et nuncii in animam dictorum dominorum regis et regine Portugalie et promittimus vobis dictis sindicis et notario infra scripto, nominibus quibus supra stipulantibus et recipientibus, sub retencione infra scripta, predicta omnia et singula attendere, servare et complere, ut superius sunt contenta, et in aliquo non contra venire aut contra facere vel contra fieri permittere iure aliquo, causa vel ratione, renunciantes expresse omni iuris auxilio quo contra predicta vel aliquid predictorum venire possemus.

Retinemus tamen et nobis specialiter et expresse reservamus nominibus ante dictis quod per presentem concessionem, confirmationem seu promissionem non intendimus nec volumus generari aliquid preiudicium vel fieri directe vel indirecte securitati vel obligationi dotis predicte restituende. Immo eadem securitas et obligatio firme salve remaneant et illese, predictis omnibus aut aliquo eorundem non obstantibus ullo modo, per que non intendimus nec volumus quod obligatio et securitas dicte dotis restitutionis suis casibus modo aliquo possit ledi seu quomodolibet impediri.

Que fuerunt acta in palacio regio Barchinone, die intitulata VII idus ianuarii, anno Domini millesimo CCC° XL° VII°.

Sig+num Alionore, regine Aragonum ante dicte, que predicta omnia sub predicta retentione laudamus, iuramus et firmamus. Sig+na nostrum Alfonsii, elborensis episcopi, Roderici Iohannis, magistri dicti ordinis Milicie Ihesu Christi, et Alfonsii Novaes, predictorum, qui hec sub dicta forma iuramus, concedimus et firmamus.

Testes huius rei sunt reverendi in Christo patres frater Sancius, archiepiscopus terraconensis, Hugo, vicensis episcopus, consilarii dicti domini regis, nobilis Guillelmus Galcerandi de Cabrencio.

Sig+num mei Raimundi Maranges, scriptoris memorati domini regis Aragonum et notarii publici per totam terram et dominationem suam, qui eius auctoritate predictis omnibus interfui et hec scribi feci et clausi [...].

1461, novembre, 11-12

Cervera

Testimoni documental del pas de la reina Joana i el príncep Ferran per Cervera, on prestaren jurament de mantenir tots els privilegis, llibertats, usos i costums, escrits i no escrits, de la vila i tots els privilegis i immunitats de l'església.

ACSG, Fons Municipal, *Llibre verd del racional*, vol. I, f. 17.

Forma de la recepció del il·lustrísim senyor don Ferando, primogènit e lochtinent general del serenísim senyor lo senyor don Johan, rey benaventuradament regnant. Rey Segon Johan.

Seguís que, après mort corporal del il·lustrísim senyor don Karles, de gloriosa e santa memòria, fonch deliberat per lo consell dels catalans celebrat en la ciutat de Barchinona per los molts reverents e magnífichs los diputats del principat de Catalunya, ensems ab la vint-e-setena, e per lo consel de la ciutat de Barchinona que, justa forma de la capitulació feta e fermada e jurada per lo dit senyor rey e per la tera, ço és, per los catalans, que fos scrit al dit senyor rey e, de fet, li scriviren en la ciutat de Calatiu, on lo dit senyor rey here, que fos placent a sa senyoria de trametre lo dit il·lustrísim don Ferando, fill e primogènit seu e lochtinent general als catalans en e per la forma que eren fermats los dits capítols, los quals capítols, en efecte, conclohien que lo dit il·lustrísim primogènit avie éser lochtinent general en lo principat de Catalunya e avie éser regit e consellat tan solament per catalans e no per altres gens e tots los oficials del dit il·lustrísim lochtinent avien éser catalans originaris e no de altra gent de sterna nació.

Feta la dita misatgeria, per los dits diputats e XXVII^a, representans tot lo principat, lo senyor rey deliberà trametre e, de fet, tramès lo dit il·lustrísim primogènit don Ferando en lo principat de Catalunya en companyia de la il·lustríssima senyora la senyora dona Johana, reyna d'Aragó e mare del dit il·lustrísim primogènit, ab companyia dels reverents archebisbe[s] de Taragona e de Monreal, comte de Prades, veçcomte d'Ylla e molta altra gent de bé, los quals aribaren en la present vila de Cervera lo vespre de Sent Martí del any present M CCCC LXI.

A la recepció dels quals, foren fets los preperatoris següens, ço és a saber, que deiús lo cubert qui és a Santa Maria del Miragle fonch fet un bel cadafal encortinat dins e defora de draps de ras de seda e d'or, en lo qual cadafal avie XII graons de fusta, tot cubert de bels tapits, e dins lo cadafal foren apareyllades III cadires, les dues per seure la senyora reyna e lo senyor primogènit, cubertes quiscuna de bels draps d'or e de seda, e un bel coxí en cada cadira de seda e altre als peus, e una cadira cuberta de un pali on stave lo misal e la veracreu per fer lo jurament que avie a fer.

E, après, los dits honorables veguer e pahers, ab molta gent de la vila d'estat e altres a caval, ab sos vergués devant e ab trompes, ysqueren fins als plans daval la Curuyllada per rebre la dita senyora reyna e senyor primogènit e, esent ajustats tots ensems, vingueren la via de la vila e, com foren prest de la vila, tots ensems anaren la via de Santa Maria del Miratgle e la senyora reyna, lo senyor primogènit, arquebisbe de Taragona, arquebisbe de Monreal, comte de Prades e altres poch notable persones, los honorables pahers, ab certs promes de la vila, muntaren en lo dit cadafal e feren seure la senyora reyna e lo senyor primogènit, quiscú en sa cadira, e, a poch star, foren legits sumàriament per caps tots los privilegis de la vila, usos e costums, scrites e no scrites, e

altres coses, largament, e la dita senyora reyna, tudriu del dit senyor primogènit, e lo dit senyor primogènit juraren sobre lo misal tocat ab lu[r]s pròpies mans e ab la bocha besada e adorada la santa veracreu tenir e servir e tenir e servir fer tots los privilegis, libertats de la dita vila, usos, costums, scrits e no scrits, largament, etc., ab carta presa per lo discret Naudor, notari, de manament del senyor rey, e açò veent palesament tot lo poble.

En après, devalaren del cadafal e lo dit il·lustrísimo primogènit, muntat a caval, fonc mes deíus un bel pali, los bordons del qual portaven los honorables pahés, gentils hòmens, juristes e burgesos, a la branca de la brida de la mula de la part dreta mossèn lo veguer, a la squera lo honorable en Jacme d'Agramuntel, paer en cap, e a la brida foren ligats dos cordons d'or, de larch quiscú de dues braces, e los honorables hòmens de vila, mercadés e notari tenien als dits cordons, e, axí, ab moltes antorxes perquè ere vespre, anaren a la sglésia major. Los singul-làs de la vila agueren fetes beles les careres y encortinats los entuxans e los seyans tocant molt bé, ab bon so, e ab moltes trompetes. Com foren a la sglésia major, entraren dins e, fet lo jurament per la dita senyora reyna, tudriu, e per lo dit senyor primogènit sobre lo altar en lo misal y en la veracreu de tenir e servir tots privilegis e immunitats et alias, etc., menaren la dita senyora reyna e senyor primogènit a la posada, la qual los fonch assignada a l'ostal del Àngel.

Lo senyor primogènit fonch soplicat per los venerables preveres que volgués donar lo pali a la sglésia e, de fet, o féu, car, altrament, los uxés lo se'n agueren portat o s'aguere avenir la vila ab els, com fos seu guanyat.

Ítem, pagà la vila al dit senyor primogènit per cena XXXX lliures, ja-t se sia que el o sos oficials demanasen més, que demanaven dret de rey e de primogènit, emperò per los honorables pahés e advocats foren fetes rahons degudes e no pagaren sinó les dites XXXX lliures, justa forma del privilegi.

3

1479

Cervera

Primer capítol del memorial de les peticions que havien de ser fetes al rei Ferran II, en el qual se li demanava la confirmació dels privilegis, llibertats, immunitats, usos, consuetuds, costums i pràctiques, escrits i no escrits, de la vila de Cervera.

ACSG, Fons Municipal, Memorials i instruccions de missatgeries.

Memorial de lles coses de lles quals ha ésser supplicada la magestat del sereníssimo senyor lo senyor rey per part de la sua vila e vassaylls de Cervera.

I. E, primerament, sie supplicat a sa altesa que ara en la sua beneventurada venguda sie de mercè sua vulle confirmar, loar e aprovar en aquesta sua vila e vassaylls los privilegis e libertats, immunitats, usos, consuetuts, costums e pràctiques de aquells, scrits e no scrits, per los reys passats de immortal memòria a la dita vila e singulars de aquella atorcats e per aquells confirmats. E, assenyaladament, lo privilegi vulgarment dit de don Pedro per lo sereníssimo senyor rey don Alfonso de immortal memòria a la dita vila atorcat, per lo qual és provehit que la dita vila de Cervera ni los carrers e lochs en aquella annexos e incorporats no poden ni deuen ésser separats de la real corona d'Aragó ni del comdat de Barchinona, lo qual privilegi fonch obtengut del dit senyor rey don Alfonso per ço com sa excel·lència havie feta donació de aquesta vila al dit don Pedro, germà seu.

[...].

1492, octubre, 16-17**Cervera**

Testimoni documental del pas per Cervera del rei Ferran II, la reina Isabel, el príncep Joan, el qual prestà jurament de mantenir els privilegis i immunitats de l'església, les constitucions de Catalunya i els privilegis, llibertats i pràctiques de la vila, la princesa Isabel, vídua del príncep de Portugal, i tres infantes.

ACSG, Fons Municipal, *Llibre verd del racional*, vol. I, f. 21 v.

Memòria de la forma e manera que los serenísimos senyors don Ferando, rey de Castella, de Aragó, de Granada, etc., la senyora dona Ysabel, reyna, muller sua, el senyor don Johan, fil lur, príncep e primogènit, e de la senyora princesa, fila lur, muler que és esta da del ilustrísimo senyor príncep de Portogall quòndam, de gloriosa memòria, e de les senyores infantes, los quals inlustrísimos senyors rey, reyna, príncep, princesa a tres infantes tots entraren en la present vila de Cervera dimats que comptàrem XVI del mes de octubre de [l'any de] la nativitat de nostre Senyor M CCCC LXXXXII en la forma següent:

E, primerament, per los honorables pahers, consell e pròmens de la dita vila de Cervera ffonch proveït e hordenat e, axí, per els fon executat que lo dit dia tota la vila fos empaliada per los singulàs de aquella, quiscú davant son entuxà, quant més onradament fer poguesen e fferen posar lo doll e fferen fetes netes les careres e camins e foren posats la bandera e penó al cap del campanar major de la dita vila e, axí matex, per quatre o cinch parts de la dita vila feren desparar grans gorbardes e fferen pugar lo se[n]y major e ffestegar tots los senys molt belament e honrada e, en la nit, feren fer grans luminàries e ffarahons, axí en lo campanar major com en la església major, en la casa de la paheria com en les casses dels singulars de la dita vila, e entraren ses altezes en lo modo que segueix:

E, primerament, a la huna hora pasat mig gorn del matex dia, entrà la dita senyora princesa sens ningun so ni struments alguns, ab molta gent a cavall, tots vestits del doll per la mort del dit príncep, marit lur, e ella ab hunes andes que portaven dos grans matxos, la hu davant, l'altre detràs, ab cert gorniment, que nigú no la podie mirar per rahó del dit doll, essen-li donada per posada la casa del honorable n'Anthoni Comalada, major de dies.

Segonament, a les quatre ores, los honorables pahers de la vila de Cervera, ab gran promenia, ysqueren al senyor príncep fffins als plans entre la Curulada e Fonoleres a besar-li les mans, donant a peu ells e tota la promenia, e, rebut aquell, tornaren cavalgar e vingueren ensemps ab sa altesa fins al portal d'Oluga de la dita vila ab grandísima gent de cavall, tostemp lo paher en cap a la esquera parlant ab sa altesa, ab molts grans senyós, gran tabaleria, trompetes e clerins e altres estruments que ha penes se podien oir, venint fins a dit portall als seus costats lo arquebisbe de Saragoça, germà seu, a la man dreta e lo dit paher en cap de la dita vila a la esquerra e, quant fonch al dit portall de la dita vila, fonch preparat aquí un bel pali de broquat de largària de XVIII pams e de amplària de V pams, gornit de thonelons de cetí vert ab ses floquadures e cordons grochs e vermells molt belament, e lo dit senyor príncep entrà a cavall sota lo dit pali, lo qual pali portaven los dits pahers, ab certa promenia, a peu en la fforma que segueix:

E, primerament, mossèn Joanot d'Alta-riba a la part dreta, mossèn Pere de Ramon, de Santa Fe, a la esquera, mossèn Johan d'Alta-riba a la dreta, mossèn Luís Johan de

Vilaplana a la esquera, lo paher en cap micer Pere Boix a la dreta e micer Francí Salvador, paher segon, a la esquera, en Miquel de Pons, burgès, paher terch, a la dreta e n'Anthoni Bonet, notari, paher quart, a la esquera. En après, als bordons d'or e[l]s portaven micer Manuel Boix a la dreta e micer Martí de Mu[n]clar a la squera.

En après, ffon més un cordó de s[ed]ja groch e vermell en lo fre de la mul·la del dit senyor príncep que tirave II canes a quiscuna part. E portaven al dit cordó los pròmens següents, ço és, VI a quiscuna part, ço és a saber, los honorables n'Anthoni Comalada, major de dies, burgès, Bernat Boix, Johan Moxó, Berenguer Gaçó, Anthoni Saliteda, Pere Pons, Anthoni Romeu, Johan Pons, Johan de Rius, Anthoni Domingo e Gabriell Gotsens, e, axí, portant los predits pahers, gentils hòmens e juristes lo pali e la dita promenia lo dit cordó, meteren lo dit senyor príncep, ab gran pompa e solemnitat, per tota la vila avall fins a la plaça del Blat de la dita vila, ha hon li ysqué la profesó de la església major, ab ses creus e capes, molt honradament, fins a la dita plaça, ha hon estave aparel·lada una cadira cuberta ab un pali de broquat, ab hun coxí qui estave als peus, hon estave agenolat lo dit senyor príncep, hon jurà los privilegis e immunitats de la dita església e, après, les constitucions de Catalunya, privilegis e libertats de la present villa e pràctica de aquella sobre la veracreu e hun misall qui estave sobre la dita cadira.

En après que agué jurat, se mes a la mà dreta del prevere, en mig d'ell e del sotsdiaqua, ananant [sic] ab la dita profesó, cantant lo *Te Deum laudamus* anaren a la sglésia maior, tostemp deiús lo pali, e fféu oració al altar major.

En après de aver ffeta oració, tornà cavalguar e ffonch acompanyat, ab la fforma damunt dita, sota lo pali e tirant lo dit cordó, fins a casa de mossèn Gaspar Gilabert, la qual li fon donada per posada.

En après, per los honorables preveres, de continent, lis [sic] fonch dama[na]t lo pali e per sa altesa lliberament fonch atorgat, del qual agueren dits preveres gran alterquació ab los moços de splueles del dit senyor príncep. Finalment, lo dit senyor lo trametré a dits preveres.

En après, dexa[n]t los dits pahers e promenia al dit senyor príncep en dita posada, immediadament e sens enpaig nigú hisqueren per a rebre lo senyor rey, reyna e infantes, los quals, venints, feren ga en dret la era de mossèn Vilaplana e lo senyor rey se parà e tothom donà peu a tera e lo paher en quap, los quals li besaren la mà, axí al dit senyor rey com enquara a la dita senyora regina e infanta, que a les altres, dix dita senyora al paher en cap, que no les esperasen, e, axí, en après, tornaren a cavall, los quals entraven a la aureció e vingueren de aquesta manera, ço és, lo dit senyor rey e lo paher en cap, la senyora regina e lo cardenall d'Espanya, la senyora infanta major ab lo senyor bisbe de Vich, les dos inffantes, après, ab grans senyors, ab grandísima antorxeria que parie fos dia clar, e, davant los pahers, anaven dotze òmens de la present vila de Cervera que portaven dotze antorxes, hon avie grans duchs, comptes e grans senyors, que serie la[r]ch de recitar, als quals senyors rey, reyna e infantes fonch donada per posada la casa de mossèn Joanot de Alta-riba e la casa de la vídua [de] Jaume Miquella, les quals cases se pasaven. E, ffinalment, fou entrada tan ponposa e de tanta magnificicència que may fins ací és estada vista ni feta per ninguns reys ni prínceps. Al qual senyor rey ffonch pagada per dita vila cinquanta lliures per la cena de presència o, verament, per ell, en virtut de un cartell sotescrit de mà de s-altesa, sasellat ab lo sagell reall de sa magestat, a Ffrancisquo Vera, reboster seu, al qual ne a ffeta gràcia.

Ffonch ffeta per los honorables pahers, consell e pròmens de la vila de Cervera grandísima provisió de pa, carns, vins, pales, civades, òrdins e altres vituales en manera trobassen dins la dita vila lo que mester los ere, de la qual provisió e vituales, lo cendemà, après partit lo dit senyor rey, reyna, infantes e tota la gent, trameteren XII càregues de pa a la vila d'Egolada, per quant no y trobaven què mengar.

5

1542, octubre-novembre, 31-1

Cervera

Testimoni documental del pas del príncep Felip per Cervera, on prestà jurament de mantenir els privilegis i pràctiques de la vila i els privilegis i immunitats de l'església.

ACSG, Fons Municipal, *Llibre verd del racional*, vol. I, f. 46.

Dimarts que comptam XXXI de octubre de 1542, vespra de Tots Sants, partí el serenísimo senyor príncep don Ffelip, ffill del enperador don Carlos, de Belpuig y arribà en la present vila de Cervera a la huna ora après migjorn y entrà ab molta gent de cavall per lo portal del Miracle y, per quant se dix no entrava fins a tres ores, no curaren los senyors de paers y pròmens de exir a rebre'l al portal de les Verges y, per entrar lo senyor príncep tant de cuyta, ffonch forçat als senyors paers y pròmens ab gran cuyta de exir-lo a rebre y dits paers y pròmens trobaren al dit senyor príncep devant casa de mossèn Martín Périz, que ja era entrat per lo portal del Miracle, y, esent los senyors paers devant dita casa, ja fonch allí lo dit senyor príncep. Descavalcaren y besaren-li la mà y fonch allí detengut per espay de hun quart esperant lo palis y, esent arribat lo palis, fonch mes dejús lo palis. Ell anave a cavall ab huna aca blanqua. Lo qual palis ere de cetí groch y tovallons de domàs de grana ab floquadura de seda de grana y groga y posaren hun cordó de seda de grana y groga a las regnas de la dita aqua y axí vingué vila avall, sonant atavals y trompetas del senyor príncep.

Los que aportaven lo palis [eren] los següents: Primo quatre paers vells y tres paers del matex any, que mossèn Taroga, paer en cap, estave malalt. Tres faltaren del consell hordinari, que eren deu, perquè los bordons són deu.

Los que aportaven lo cordó eren dotze, elets per la promania fora del consell.

E axí arribà per la vila avall, esent los carers enpaliats fins a la plaça del Blat, a hont devant casa d'en Nogués, barber, avían enpaliat y posat sobre hun coxí de seda hun misal y veracreu, a hont avia de jurar lo dit senyor príncep, y, esent en mig de la plaça, ffonch allí la proffessó del clero de la església major y dit senyor príncep descavalcà y se agenollà y jurà los privilegis y pràctiques de la vila, encara que dit senyor príncep dix jurava tot lo que son pare lo enperador avia jurat, y per mossèn Johan Montaner, notari, menor de dias, escrivà de la casa de la peyria, fonch legits los dits privilegis, y, com agué jurat, se posà en mig del diaqua y sotsdiaqua, lo diaqua a la man dreta del príncep, y, cantant *Te Deum llaudamus*, anaren ffinis a la església major y, al peu del altar major, se genollà y allí jurà tots los privilegis y humanitats [*sic*] de la església. Y dit senyor príncep demanà si avían ditas vespras. Digueren que sí. Y, per éser vespra de Tots Sants, dix volia oyr completas. Y dit senyor príncep se asentà en lo cor en la cadira que és del rector y los paers sempre de peus prop de ell, ab los barets en las mans. E, ditas que fforen completas, tornà a cavalcar y, en la matexa manera que ere vengut, se'n tornà a Sant Antoni [*sic*], a hont li fonch donat per posada.

Lo palis li fonch demanat per los vicaris. Respongué que no-l podia donar, mes dix que donaria altra cosa seria millor.

[...].

En compensa del palis, su altessa, après alguns dias, donà a la església major huna casulla de tela de argent.

6

1564, gener, 27

Cervera

Instrument notarial del jurament de mantenir tots els privilegis, usos, pràctiques i consuetuds de la vila de Cervera prestat pel rei Felip II en aquesta vila.

ACSG, Fons Municipal, *Consells*, 1564, f. 24 (també al *Llibre verd del racional*, vol. I, f. 158, i en un trasllat de l'any 1584).

[Al marge esquerre:] A 27 de janer del any 1564.

Jurament de sa magestat del rey, nostre senyor, don Philip, rey de Aragó, etc.

Vostra sacra, cathòlica y real magestat de nostre senyor Déu y als sancts quatre evangelis, per ses mans corporalment tocats, y a la sanctíssima veracreu que tindrà y observarà tots y sengles privilegis a la present vila y universitat sua de Cervera per los sereníssims reys de Aragó, predecessors de vostra magestat, de immortal memòria y digna recordació, concedits y atorgats, usos y pràctiques y consuetuts de aquells, y asenyaladament lo privilegi del sereníssimo rey don Pedro, de digna memòria, continent en effecte que la present vila de Cervera no pugue ésser separada de la corona real, y altres concessions, gràcies y porrogatives a dita vila atorgades per los sereníssims antipassats reys de Aragó, prínceps de Cathalunya y comptes de Barchinona.

Lo qual jurament prestà en la present vila de Cervera, en la plassa y en lo lloch acostumat, divendres a vint-y-set del mes de janer, any mil cinch-cents sexanta-y-quatre, essent presents per testimonis los il·lustres senyors don Francesch Fernandes de Ávanos y de Quino, marquès de Pescara, don Francesch de Bovadillo, compte de Xinsón y tresorer general de la corona de Aragó, don Joan de Acunya, compte de Bondia, don Phederich Enriques de Ribera, majordon, don Luís Mendes d'Aro, de sa cambra, y molts altres comptes y barons ab multitud copiosa.

Sig+num Anthonii Viladamor, sacre, catholice ac regie magestatis scribe et archivarii eiusque auctoritate notarii publici per totam ipsius terram et dominationem, qui premissis omnibus interfuit eaque scribi fecit et clausit, rogatus et requisitus.

Probata.

7

1595, gener, 14

Cervera

Instrument notarial del jurament de mantenir tots els privilegis, usos, pràctiques i consuetuds de la vila de Cervera prestat pel lloctinent de governador general de Catalunya Felip d'Erill-Orcau, baró d'Erill, en aquesta vila.

ACSG, Fons Municipal, *Actes i negocis*, 1585-1597, f. 133.

[Al marge esquerre:] 1595.

Iuramentum gubernatoris.

Noverint universi quod anno a nativitate Domini millesimo quingentesimo nonagesimo quinto die vero decima quarta mensis ianuarii intitulata in mei Iacobi Mulet, ville Cervarie, vicensis diocesis, apostolica ubique et regia auctoritatibus notarii publici et scribe domus aule paciarie dicte ville, et honorabilium Raphaellis Papió, merchatoris, et Petri Mir, notarii, dicte ville Cervarie, testium ad ista vocatorum et rogatorum, presencia admodum illustris dominus domnus Philippus de Herill, baro de Herill, gerens vices generalis gubernatoris in principatu Cathalonie noviter provissus, pro observatione constitutionis serenissimi regis Ferdinandi Secundi in curiis secundis Barchinone capituli quadragesimi facte incipientis «Ítem statuim y ordenam que lo portant veus de general governador, la primera vegada que novament entrarà en alguna ciutat, vila ho lloc real de aquest nostre principat de Catalunya, haye y sie tengut jurar [que] tindrà y observarà privilegis generals e particulars, usos, pràtiques y costums de aquella ciutat, vila ho lloc e vegueria hont novament entrarà ans que us de son offici en dits llochs», in ecclesia maiori dicte ville Cervarie et in altari maiori eiusdem ecclesie ante presenciam illustrium et magnificorum dominorum Onofrii de Àger, domicelli, vicarii et baiuli dicte ville pro sacra, catholica et regia magestate, Michaelis Papió, burgensis, Christophori Nuix, apotecarii, Hieronimi Armengol, notarii, et Petri Graells, agricole, paciariorum anni predicti dicte universitatis, instantis in hiis Sebastiani Palliç, mercatoris, sindici ordinarii dicte ville, iuravit ad dominum Deum et eius sancta quatuor evangelia manibus suis corporaliter tacta se omnia privilegia tam dicte universitati seu particularibus eiusdem tam per dictum regem Ferdinandum quam per alios et principes concessa, usus, practichas et consuetudines earumdem deffendere et nullo modo contra [ea] seu eorum quolibet non contravenire iure aliquo, causa vel etiam ratione et generaliter omnia alia et singula que de iure, usu et consuetudine tenere et observare tenebatur, de quibus omnibus et singulis sic factis dictus honorabilis syndicus peciit sibi seu dicte universitati fieri publicum instrumentum per me dictum notarium. Que fuerunt acta et per modum quem supra secuta die, mense, anno et loco predictis, presente me dicto et infra scripto notario et scriba prefato et testibus predictis presentibus ad predicta omnia vocatis specialiter et assumptis, prout superius continetur.

Sig+num Iacobi Mulet, ville Cervarie, vicensis diocesis, apostolica ubique et regia auctoritatibus notarii publici et scribe domus aule paciarie, qui in premissis una cum pre-nominatis presens interfuit eaque scripsit et clausit.

Probata.

8

1595, gener, 14

Cervera

Testimoni documental del jurament de mantenir els privilegis, pràctiques i costums de la vila de Cervera prestat pel lloctinent de governador general de Catalunya Felip d'Erill-Orcau, baró d'Erill, en aquesta vila.

ACSG, Fons Municipal, *Llibre verd del racional*, vol. I, f. 88.

[Al marge esquerre:] Governador.

Dissapte a 14 de janer [de] 1595, lo molt il·lustre senyor don Philip de Arill y de Orcau, baró de Arill, portant veus de general governador de Catalunya, tornant de Leyda

de acompanyar lo nebot y embaxador de sa santedat a sa magestad, se apeà en lo mones-
tir de Sant Augustí a oyr missa y envià a dir per t. Garcia, alquatzir seu, que volia prestar
lo jurament acostumat y, així, los magnífichs mossèn Michel Papió, mossèn Christophol
Nuix, mossèn Hierònym Armengol y mossèn Pere Graells, pahers, acompanyats de una
magnífica promenia, anaren a Sant Augustí y lo acompanyaren a la iglésia major y allí
jurà sobre un crucifici, ha ont ere la figura de nostre senyor Déu Jesuchrist, y sobre los
seus quatre sants evangelis de servir los privilegis d'esta universitat, pràtiques y cos-
tums de aquells [*sic*], si y segons està més llarch continuat en un acte pres per mossèn
Jaume Mulet, notari de la universitat, lo dia present, al qual me reffer. Tornaren-lo
acompanyar a sa posada.

Raphel Papió, racional.

9

1616, maig, 11

Cervera

*Instrument notarial del jurament de mantenir tots els privilegis, usos, pràctiques i
consuetuds de la vila de Cervera prestat pel governador general de Catalunya Aleix de
Marimon en aquesta vila.*

ACSG, Fons Municipal, *Actes i negocis*, 1610-1619, f. 146.

[*Al marge esquerre:*] Jurament del senyor governador.

Die XI mensis maii anno a nativitate Domini M DC XVI.

Noverint universi quod anno a nativitate Domini millesimo sexcentesimo decimo
sexto die vero mercurii undecima mensis maii in, etc., multum illustris et nobilis dominus
domnus Alexius de Marimon et Jäffer, ordinis et milicie Sancti Iacobi de Spata, vices
gerens generalis gubernatoris in principatu Cathalonie, pro observatione constitutionum
Cathalonie et presertim constitutionis serenissimi regis Ferdinandi Secundi in curiis
Barchinone secundis in capitulo 60 facte insipientis «Statuim y ordenam que lo portat
veus de general governador, la primera vegada que novament entrarà en alguna ciutat, vila
ho lloch real de aquest nostre principat de Cathalunya, haye y sie tingut jurar que tindrà y
observarà privilegis generals he particulars, usos, pràtiques y costums de aquella ciutat,
vila ho lloch e vegueria a hont novament entrarà hans que use de son offici en dits llochs,
etc.», constitutus personaliter intus ecclesiam maiorem presentis ville Cervarie et iuxta
altare maius eiusdem ecclesie, ad instantiam honorabilis Symonis Bonyoch, syndici uni-
versitatis dicte ville Cervarie, presente et personaliter ibidem existente magnifico Ioanne
Guiu, paciario in ordine tertio eiusdem ville Cervarie, magnificis Ioanne Paulo Folcràs et
Petro Moxó a presenti villa absentibus et magnifico Anthonio Trilla aliqua infirmitate
detento, paciariis anno currenti eiusdem ville Cervarie, iuravit ad dominum Deum et eius
sancta quatuor evangelia manibus suis corporaliter tacta supra crucem parrochiam, habi-
tus sui missale supra altare predicto existente, quod omnia privilegia eiusdem ville et uni-
versitatis Cervarie que per sacram, catholicam et regiam magestatem dicti nostri regis felici-
ter regnantis et dicti domini regis Ferdinandi et aliorum etiam regum et principum dicte
ville et universitati ipsius ville concessa sunt, usus, etiam practicas ac consuetudines eius-
dem ville tenebit et observabit et ipsa non violabit nec contra ea faciet neque veniet aliqua
causa vel ratione et gueneraliter omnia alia et singula que de iure, usu et consuetudine

observare debet faciet et complebit, de quibus omnibus et singulis sic ut premitur dictis actis conestis et sequitis dictus honorabilis Symon Bonyoch, syndicus prefatus, petiit, ins-tavit et requisivit fieri et confisci publicum instrumentum et sibi ac aliis quorum intersit fieri, dari et tradi per me notarium et scribam infra scriptum. Que fuerunt acta in dicta villa Cervarie anno, die, mense et loco predictis, presente me Hieronymo Miró, notario et scriba aule domus paciariae, et Ioanne Soler et Andrea Soler, virgariis dictorum paciariorum, pro testibus ad infra scripta voccatis specialiter et assumptis, prout superius continetur.

[A continuació:] Nota que lo senyor governador stave aposentat en casa de la senyora Montserrat de Fuster y Jorba y allí anà lo senyor paher Guiu per trobar-se sol en sta ocasió y acompanyat ab molts prohòmens. Lo acompanyaren fins a la iglésia major y allí prestà lo jurament acostumat y après lo acompanyaren en dita casa y allí se despe-diren de ell y lo paher ab los prohoms se'n tornaren a la paheria.

10

1616, maig, 11

Cervera

Testimoni documental de la vinguda del governador general de Catalunya Aleix de Marimon a Cervera, on prestà jurament de mantenir tots els privilegis i immunitats de l'església.

ACSG, Fons Municipal, *Llibre verd del racional*, vol. I, f. 107 v.

Nota del espe[c]htable governador don Alex de Marimon, remès a Servera per llo excel·lentíssimo senyor don Fernandes de la Qüeva, llo[c]htinent y capità jeneral, en lo mes de maig [de] 1616.

Aribà en la present vila de Servera lo espe[c]htable don Allex de Marimon a tº. de maig. Avisà de Ygolada li donasen aposiento y cassa en part no tingesen ostal. De corte-zia, no per obligasió, se li donà per los senyors paers la casa del baró de Ribelles, dita de la senyora Fustera o mossèn Jorba, al carer del bari de Sant Joan. Estigé allí un dia. Anaren los senyors paers y pròmens consellers, après de aver-li feta embayxada y dada la benvinguda per lo síndic[c]h mossèn Bonjo[c]h a companyar-lo a la iglésia major a jurar. Dits paers ab ses llobes y caperons y los demés pròmens. Alí jurà en lo altar major, present lo senyor re[c]hctor, sobre la creu parroquial y los sant[s] quantre evange-lis, tenint un misal ubert al faristol, ont posà la mà y adorà la creu, de mantenir tot[s] los privilegis y ynmunitats de la iglésia catòlica.

[...].

11

1626, març, 22-23

Cervera

Testimoni documental del pas del rei Felip IV per Cervera, on prestà jurament de mantenir totes les immunitats de l'església i els privilegis de la vila.

ACSG, Fons Municipal, *Llibre verd del racional*, vol. I, f. 121 v.

Memòria y recort de la vinguda del rey don Phelip Quart, rey y senyor nostre, del resebiment y jurament féu en la present vila a 23 de mars [de] 1626, lo qual fonch lo pri-mer féu sa magestat en Catalunya.

Al dia de la mort del rey don Phelip 3^r, pare de la magestat del rey don Phelip 4^t, vuy benaventuradament regnant, lo qual morí en la vila de Madrit, a 31 de mars [de] 1621, governant per son president y capità general don Joan Santís, bisbe de Barcelona, en lo present prinsipat de Catalunya, volgué, dit prinsep, mort son pare, que dit don Joan Sentís fos jurat per virey del present prinsipat ans de ésser sa altessa jurat per rey, en la qual petició lo present prinsipat may volgué aderir durant la pretentió de dites cosses, serca de 9 messos, sens tenir virey jurat, perhò, entretant, anave la governatió tota viha, ab grans negotiations y dares y tomares y moltes enbaxades que la ciutat de Barcelona féu a sa magestat, enviant en la cort de sa magestat Joan de Alta-riba, conseller en cap de dita ciutat de Barcelona, lo qual morí en cort en aver feta dita enbaxada, y a cap de grandíssims contraris que lo prinsipat féu en no voler jurar per virey a dit bisbe fins que sa magestat fos vingut a jurar en ell los privilegis y constitutions, y per dites negotiations fonch jurat dit bisbe per virey de dit prinsipat, en lo qual càrech per virey governà per serca de tres anys, y, després, estant totes estes coses aquietades y dit prinsipat molt descuydat, sens demanar que sa magestat vingués en ell a jurar, la magestat del rey y senyor nostre manà convocar corts en la ciutat de Leyda per los cathalans ab letres convocatòries dels 17 de desembre proppassat per als 15 de janer, havent, també, convocades corts en Aragó per lo matex dia de 15 de janer, ço és, per als valentians en la vila de Monçó y als aregonessos en la ciutat de Barbastro, y, rebuda esta nova convocatió de corts en la ciutat de Lleyda per tots los del present prinsipat qui en dites corts havie de acudir, anaren per dita diada de 15 de janer en dita ciutat de Lleyda, ha hont estigueren aguardant sa magestat vingués de Monçó y Barbastro, ha ont estave tenint les corts per los regnes de Aragó y Valèntia, y, com per demandes y petxos fora de raó y no aparegué als dits regnes que la demanda feta per sa magestat fos cosa que la poguesen complir, de ha ont sa magestat, ve[fi]e]nt no se efectuave cosa alguna en dites corts, porrogar les corts havie manades tenir en Lleyda, les mudà per a Barcelona per als 28 de mars. Havent entessa esta resolució tots los que estaven aguardant les corts en Lleyda, en lo punt se'n anaren a Barcelona, dexant Lleyda, per lo que-s digué que sa magestat, de Monçó en fora, per anar a Barcelona, passarie a la ciutat de Balaguer y, estant certificats los senyors pahers de la present vila que sa magestat per anar a Barcelona passarie y farie nit a Balaguer, determenaren enviar per síndich de dita vila a dita ciutat de Balaguer a Pere Giscafè per a supplicar a sa magestat fos de sa real mercè, aribat en esta vila, de jurar los privilegis, ussos, pràtiques y costums, conforme sos predecessors havien fet, y, de fet, dit Giscafè acudí a dita ciutat de Balaguer divendres als 20 de mars, aportant-se'n per dit negoci, autèntichs, dos actes de juraments y còpia del privilegi del senyor rey en Pere Tercer e, més, una carta de crehensa par a sa magestat, altra carta per lo senyor conde-duque de Olivares y altra carta per lo doctor Jaume Magre y Toldrà, capellà de la capella de sa magestat y deguà de la santa iglésia de Vich, natural que és de esta vila.

E dit síndich aguardà en dita ciutat de Balaguer dit dia de divendres la venguda de sa magestat, lo qual fou a les vuyt ores de la nit de dit dia. En lo punt acodí a la possessada del doctor Jaume Magre y Toldrà y li donà la carta de crensa y, descansat que hagué un poch dit doctor Jaume Magre, se'n anaren ab dit síndich a lla possessada hont estave lo senyor virey, bisbe de Barcelona, don Joan Sentís, y ab el estave lo regent Sala y lo fiscal misser Ferrús, y, essent allí tots junts, dit síndich besà la [mà] de sa excel·lència y li suplicà per part de esta universitat se servís intercedir ab sa magestat fes mercè a esta vila de Cervera, quant fos en ella, de jurar sos privilegis, conforme havien fet sos prede-

cessors sempre que passaven per ella, amostrant a dit senyor virey, regent y fiscal lo[s] actes dels juraments havien fet los predecessors de sa magestat, autèntichs, y, legits aquells, respongué dit senyor virey que u tenie per imposible per raó que sa magestat anave a Barcelona a jurar per tot lo reyne y que abastave fer-o axí, y replicant-li dit síndich que, a bé juràs en Barcelona, avien jurat en esta vila sos predecessors e respongué dit senyor virey a dit síndich com volie que en una nit se allanàs tant gran dificultat, que com no anàrem a Monçó o a Barbastro a tractar-o ab sa magestat y no voler que neguosi de tant pes se tractàs ab una nit. No obstant totes estes contraris, offerí y farie tots bons officis y que se anàs a tractar-ho ab lo protonotario don Hierónimo de Vilanueva.

En lo matex punt que heren passades les nou de la nit, acudí dit síndich en conpanya de dit doctor Magre a la possada del protonotari y, trobant aquell en lo llit, tingueren lisènsia de entrar a parlar-li y, informant de paraula per lo que se anave alí, demanà ha ont tenien los actes dels juraments y que-lls ligissen y, llegits aquells, féu molt contrari, dient que sa magestat no podie fer lo jurament perquè no tenie los aparatos y cosses necessàries per fer dit jurament, conforme requerie lo acte y a real perçona, y que «no lo haria ni podia hazer», demanant dit protonotari quins aparatos tenie fets dita vila per dit jurament y, informat per dit síndich, replicà dient que «su magestat, per rebre'll ab tållem, no aportave ningun cavall, que tots eren devant, a Barcelona, ni tanpoch los maseros, estochs ni los reys de armes que herre nesessario per ditcho acto ni su capellán major para recibir el juramento» y que here imposible su magestat ho volgués fer tota via. Pregant fos servit ajudar y fer-hi bona obra, se despediren.

E, anant en lo palàtio de sa magestat per veure si agueren tingut lloch de parlar ab lo senyor conde-duque de Olivares y trobant estave en lo llit, no se li pogué parlar exa nit fins a la matinada, que acodiren y trobaren que exie de oir missa y se possave en lo cotxe per venir a la volta de Tornabous, ha ont sa magestat féu la dinada. Y, en lo punt que ysqué de hoir missa, dit doctor Magre y dit Giscafrè, síndich, li daren la carta de crehensa y súplica y, llegida aquella, se li digué: «Suplique[n] a vostra excel·lència los pahers y consell de la vila de Cervera que sa magestat, al passant per aquella, jurar los privilegis de ella y sie rebut conforme los reys antecessors de sa magestat». Y dit conde de Olivares respongué que «su magestat andava de prissa y que no podía hazer, que basta jurar a Barcelona, que allí se jurava por todo el reyno, y que no lo podía haser, que, si ubiera llugar, de boníssima gana se hisiera, perho que se pidiesse a su magestat». Y, despedits dit doctor Magre y síndich, pugaren dalt al palàssio hont here sa magestat y alcançat lloch de les guardes dit doctor Magre per estar dit síndich junt a lla porta ha ont avie de exir sa magestat, y dit doctor Magre se despedí de dit síndich per anar a dir missa, restant dit síndich sol aguardant a sa magestat. Y, estant aguardant a sa magestat, de la càmara isqué el marquès del Carpio y digué a dit síndich: «¿Qué aguarda vuestra merced aquí?». Respongué dit síndich: «Esta carta y papell quiero dar a su magestat, que soi síndico de la vila de Cervera». Y dit marquès prengué la súplica y la legí y, legida, la tornà a dit síndich y en lo punt entrà en lo apossento hont here sa magestat y, al cab de [un] rato, ysqué dient: «Señor, báyase a donde hase la comida su magestat, que es en Tornabous, que allí se verá su negotio». Y, ab esta resposta, se partí per a Tornabous dit síndich en conpanya del protonotari de sa magestat.

E, aribat dit síndich en Tornabous, anà demanant del senyor marquès del Carpio y, acodint a la possada de sa magestat, trobà que sa magestat estave dinant y dit marquès,

com és lo que serveyx a sa magestat en la messa, determinà en companya del protonotari saber en a hont here el duque-conde de Olivares y, anant lo[s] dos junts a suplicar a sa excel·lència fos servit alcansar de sa magestat la mercè li avien suplicat, dit conde [digué] que «fuere imposible su magestat poderlo hazer, porque haría el juramento en Barcelona por todo el reyno», y que «ni tanpocho tenía los aparatos para ello», y, vista esta resposta, lo dit síndich, en companya del potronotari [sic] Vilanova, se partiren de Tornabous par a la vila de Cervera, ha hont sa magestat aribà sa magestat [sic] lo matex dia de diumenge a les 4 hores de la vesprada.

E, antes de entrar en dita vila, los magnífichs pahers y ab un gran número dels principalls de la vila isqueren a cavall fins serca de la Curullada y, aguardant allí sa magestat, en lo punt que aribà sa magestat, dits pahers y consellés se apeharen de cavall y, caminant serca de la carrossa que sa magestat venie, dins de la quall venie sa magestat, lo prínsep don Carlos y almirante de Castilla, y lo paher en cap, fent ses cortesies acostumades y [lo] matex los altres pahers, lo dit paher en cap digué a sa magestat: «Sacra, catòlica, real magestat, la dixosa vinguda de vosa magestat és estado del major contento per a esta vila de vós, magestat, dels que mai en ella se an tinguts de nostres tems» y, besada la mà de sa magestat lo dit paher y després los altres tres pahers, sens pendre la mà de sa magestat ni tocar aquella de mans, en lo punt sa magestat digué: «Agradesco a la billa lo que habéys echo. No m-es posible jurar. Boy de prissa a Barcelona. Alá juraré por todos». Y, perquè sa magestat no isqué de la carrossa, dits pahers y consell pugaren [a] cavall en lo punt, anant devant la carrossa fins al portal del Miracle, y allí se ape[a]ren dits pahers y consell. Ab los caps descuberts, anaren acompanyant sa magestat dins la carrossa, hanant dits pahers al costat de la carrossa y los demés del acompanyament devant, aribant fins a la casa de Bonaventura de Montaner, ha hont estave aparellat per apossentar sa magestat, y, aribat a la possada sa magestat y prínsep don Carlos y almirant, isqueren de la carrossa y dits pahers devant acompanyaren a sa magestat y altessa fins dalt en lo apossento y, demanant licència, se'n baxaren y, en companya de tots los [que] isqueren al acompanyament, a peu se'n anaren a la casa de la vila.

E, poch après, los magnífichs pahers manaren a Joan Fuster, síndich ordinari, acompanyat de pròmens, anàs a palàtio y demanàs per part dels pahers les alcansàs lloch per poder anar a fer vesita al rey, nostre senyor, y al prínsep don Carlos y al excel·lent comte de Olivares. A les qualls petisions, respongué dit conde de Olivares dient que no consentia en que los pahers li fessen vessita, per quant estave en lo palàcio de sa magestat, «no estava bien los pahers lo visitassen, siendo ell criado de su magestat y aun siervo, y que, particularmente, bien podían, que la resebiría muy grande, ni tanpocho convenía se hisiesse enbachada ni vesita al prínsepe, siendo su magestat en palacio». Y, replican-li fos servit su excel·lència que sa magestat juràs los privilegis de esta vila en recordatió de una súplica y carta que per lo síndich de esta vila se li avie donada lo dit dia de matí en la ciutat de Balaguer, respongué que «fuessen a su magestat los paheres y que él haría que su magestat los hisiesse mercet y que haría que antes les daría que no les quitaría un cabello de lo que la villa tenía». Y, ab esta resolució, dit síndich y pròmens se despediren y donaren avís als senyors pahers del que havie passat en la embaxada. Dits pahers, ab un solempte acompanyament, ab vint atxes encesses perquè here ja tocada la oration, se partiren de la casa de la paheria y, vila amunt, ab gran lluminària, acudiren a palàtio y, aribats a palàtio, per part del senyor conde de Olivares, fochs dit a dits senyors pahers

que passassen los senyors de pahers a la casa de mossèn Thomàs Texidor, a hont estave apossentat dit senyor conde, que pugassen en son apossento, com, de fet, dits pahers ho feren, y, entrats en son apossiento los quatre pahers sols y dit senyor conde manant se assentassen dits pahers, y, estant assentats, lo paher en cap li digué lo molt que esta vila estimave la mercè que sa magestat hentenie nos farie per lo bon medi de sa excel·lència de jurar y, lesores, digué lo senyor conde: «Su magestat vien[e] aquí antes para dar que no para quitar a nadie lo suio». Y, despedin-se dits senyors pahers de sa excel·lència, se alçà y acompanyà dits senyors fins a la porta de son aposiento y, entrant en casa de dit misser Bonaventura de Montaner per una porta a la sala que se avie feta a casa mossèn Thexidor, dits pahers, anant a besar les mans a sa magestat, al cap de la escala, trobaren don Herónimo de Vilanueva, protonotario de su magestat, [que digué] a dits senyors pahers que «su magestat los aría mercé de jurar los privilegios con tal que su magestat no le hera possible hir con los aparatos que acostumbra», que, «si de la suerte que lo señor obispo de Barcelona, virey, y lo regente de Catalunya diría los estava bien, que su magestat juraría», y, despedin-se de dit protonotario, digué que, «si les estava bien lo que el obispo, virey, los dichiere, que se lo enbiasen a dissir a su possada». Y, entrant los senyors pahers a besar les mans a sa magestat, se offeriren de nou a sa magestat que, puix se trobave en esta vila, los manàs ab tot lo que fos de servey de sa magestat, que acoderien ab molta guana ab totes les veres los fore posible, y, despedin-se de sa magestat, besare-li la mà ab la forma sobre dita. Los dits senyors quatre pahers se'n baxaren y, com foren en lo carrer, anaren a casa de mossèn Joan Fuster, a ont possave lo senyor bisbe, virey, y regent de Catalunya lo doctor Miquel Sala, y los fonch dit per part de sa magestat com jurarie lo endemà, dilluns, ab lo matex jurament que los antecessors de sa magestat avien acostumat fer y, perquè sa magestat no tenie los aparatos nessesaris, que los senyors pahers aguardesen sa magestat al exir de la carrosa a la porta de la iglésia, y, si d'exa manera los estave bé, que tornasen la resposta al senyor protonotari, y los senyors paheres ne feren les degudes gràties a dits senyors, puix avien ajudat ab què sa magestat nos fes mercè, y, despedin-se dits senyors pahers, se'n anaren a la paheria, a ont fonch aiustada una promenia, y fonch deduït de la mercè que sa magestat nos feie y si aseptarien aquella y fonch deliberat que fos aseptada y que-s tornàs resposta per lo síndich al senyor potronotari [*sic*] que aseptàvem la mercè que sa magestat nos feie y, tornat lo síndich de dita resposta, los senyors pahers foren acompanyats a ses cases, estant resolts los senyors pahers que lo endemà acompanyarien a sa magestat a peu des de palàcio a la iglésia, al costat de la carroça, y, per part de sa magestat, fonch dit per lo senyor conde de Olivares que «no estava bien a la autoridad de los señores paheres», y axí restaren de consert ab la forma y modo contre escrit y següent.

He lo endemà que fonch a 23 de mars [de] 1626, los senyors pahers Joan Pau de Folcràs, Thomàs Armenguol, Antoni Joan Ortís y Joseph Roix, a les set ores de matí, se trobaren en la iglésia major y, sabent que sa magestat aribave al portal de la iglésia y exit[s] en lo punt los senyors pahers al portal major de la iglésia, poch après aribà la carosa a ont venie sa magestat y, exit sa magestat de la carosa, los senyors pahers se acostaren a sa magestat y li daren la ben venguda y en lo punt fonch aquí la cleresia de la iglésia major y anaren ab proffesó fins al altar major, a ont per lo deguà de Cervera fonch pres de jurament de tenir y servir totes les imunitats de la iglésia, y en lo punt don Herónimo de Villanueva, protonotari, y Raffel Joan Montaner, burgès y notari y escrivà

de la paheria, sumul [*sic*] estipulant, fonch legit a sa magestat per dit don Herónimo de Villanueva lo jurament ab alta veu, que, si bé here gran lo avalot de la gent per estar tota la iglésia plena de gent, se sentie del cor, y, entre los altres juraments que féu sa magestat, fonch de no desseparar la vila de Cervera de la corona reall y, a est jurament, digué sa magestat: «Éste con dos manos», que o hoïren molts dels sirquistants, y enmediadament lo reverent doctor misser Jaume Magre, capellà de sa magestat y deguà de la santa iglésia de Vich, notural de esta vila, comensà la missa y digué missa baixa al altar major, la qual hoí sa magestat, lo sereníssim senyor príncep don Carlos y lo almirant de Castella y molts altres senyors de títol y, junt de sa magestat y a la mà squera, anave lo paher en cap de la present vila y, dita la missa, sa magestat baxà del presbiteri del altar major, se'n baxà y, junt de sa magestat, lo paher en cap fonch acompanyat fins al portal major ab los demás senyors pahers a sa magestat, serenísim príncep don Carlos y almirant y demás senyors que venguts heren ab sa magestat y, aribats al portal Major, junt de les carroses a ont sa magestat anave, lo paher en cap se despedí y sa magestat digué: «Quedo muy agradesido al buen acogimento me abéis echo», y en lo punt sa magestat se meté en la carosa y se'n baxà carer de Barcelona avall y, com sa magestat fonch en dret del castell, despararen tres pessés de artilleria, sal-ludant sa reall perçona.

Fonch posat la sus dita memòria en lo present libre de notamens y memonises [*sic*] per mi Jaume Guitart, rational de la casa de la paheria.

12

1701, setembre, 26-27

Cervera

Testimoni documental del pas del rei Felip V per Cervera, on prestà jurament de mantenir les immunitats de l'església i els privilegis, usos, pràctiques i consuetuds de la vila.

ACSG, Fons Municipal, *Llibre verd del racional*, vol. II, f. 36.

Nota del resebiment y entrada féu la vila de Cervera a la magestat del rey, nostre senyor, don Falip Quint, successor cridat en la corona de Espanya per la magestat del rey don Carlos Segon en son testament, que fou als 26 del mes de setembre de 1701.

[...].

Y, havent tingut notícia Cervera que entrava sa magestad en Lley[d]ja lo dia vint-y-quatre de setembre, disposà anasen dos síndichs, com era de estil, per rendir nostra obediència als peus de sa magestad, com en effecte se executà, anant lo doctor Francisco Casanoves y doctor Joseph Perelló, ab carta de crehensa per al senyor rey qu'és del thenor següent:

«Senyor, con insessantes deseos de poder lograr la real presencia de vuestra magestad, nos allamos los paheres desta su villa de Cervera y no se aquietarán nuestros deseos hasta tanto merezcamos el ponernos a los reales pies de vuestra magestad para poder gosar de su paternal amor. Abiendo procurado se adelanten el doctor Francisco Casanovas y el doctor Joseph Perelló, nuestros síndicos, para rendir a las plantas de vuestra magestad (dignándose darles permición) nuestra hoberdencia. Asegurando a vuestra magestad que quanto por nuestra parte le representaren podrá darles todo crédito. Assí lo esperamos de la real clemencia de vuestra magestad, quedando nosotros

rogando a la divina guarde y prospere la católica y real persona de vuestra magestad, como estos sus fidelísimos vassallos le suplicamos y la cristiandat toda ha de menester. Cervera, setiembre, 20, de 1701.

Senior, de vuestra sacra, católica y real magestad, sus más humildes y fidelísimos vasallos que su real mano y pies besan, los paheres de la villa de Cervera».

Entregaren la dita carta en mans del secretari del despatx universal, qui era don Antonio de Uvilla, ab un memorial per sa magestad que és del thenor següent:

«Senior, el síndico de la villa de Cervera, qu-es lugar destinado para h[a]ser noche vuestra magestad, dise que los reyes antecessores de vuestra magestad, passando por ella, acostumbraron jurar particularmente sus privilegios y costumbres y, como es acto brevísimo y sin detención, suplica mui humilmente a vuestra magestad mande continuar honrándola con el mismo juramento, que lo recibirá a muy singular gracia de la grandesa de vuestra magestad».

Després de haver feta esta diligència, se conferiren dits síndichs ab lo senior duch de Medina Cidonia y ab lo pare confesor de sa magestad, lo pare Guillermo Dubarton, de la Companya de Hiesús, de nació francès, als quals y al segretari del despatx universal se donà carta de crehensa, sent una mateixa, menos que al duch se tractà de excel·lència y als dos de vostra senyoria, y tanbé visitaren al compte de Benavent, si bé a est senior no-s donà carta. La forma és com se segueix:

«Excelentísimo senior, para rendir nuestra obediencia a las plantas de su magestad (Dios le guarde), hemos ordenado vayan el doctor Francisco Casanovas y el doctor Joseph Perelló, nuestros síndicos, quienes llegarán a besar las mano de vuestra excelencia (dándoles su permissio), y quanto en nombre nuestro representaren a vuestra excelencia será el sumo de nuestra estimación el que vuestra excelencia les dé todo crédito. Assí lo esperamos de la grandesa de vuestra excelencia, que nos favorecerá en esta dependencia, como en lo demás le dixeren, quedando nosotros a la obediencia de vuestra excelencia y rogando a la divina magestad guarde y prospere la excelentísima persona de vuestra excelencia, como le suplicamos. Cervera, setiembre, 20, de 1701.

Excelentísimo senior, de vuestra excelencia [sus] más affectos servidores, que su mano besan, los paheres de la villa de Cervera».

Reberen lo senior duch de Medina Cidonia, pare confesor y segretari dita carta de mans de dits síndichs y un y altres, ab molt agasayo, los oferiren patrocinar lo negoci del jurament de privilegis, com en efecte ho feren ab tant viva eficàcia que no pararen un punt, signànter lo duch de Medina Cidonia y pare confesor, fins fou alcansat lo sí de sa magestad y, no menos, cohoperà lo senior duch de Benavent, no havent-li fet més que visita los síndichs en Lleyda y demanada esta dependència de sola boca.

Fou consultada de orde de sa magestad esta dependència del jurament y en la junta tingueren en Lleyda los de la Real Audiència de Catalunya la resolució isqué fou que bastava que sa magestad jurés en Lleyda y Barcelona, que aixís estàvan jurats los de la província tota (nota: los de nòstron principat). Ab tot, prevalgué la interposició dels sobre mencionats y se dignà sa magestad jurar tots nostros privilegis.

[...].

Al cap de breu rato, isqué sa magestad y se sentà en una cadira no molt alta en la anticàmara, al costat de un gran bufet, y allí li féu las degudas serimònias y cortesias lo paher en cap don Ramon de Navés y, antes de besar-li sas reals mans, estant genoll en

terra, li donà lo bondia y las gràcias del molt afavoria esta sa vila, suplicant-[l]i juntament se dignàs jurar nostros privilegis, usos, pràcticas y consuetuts, no sols de dits privilegis, però sinó tanbé de la present vila y, per sa part, ab molt rendiment, digué la gran estimació feia de la gran honrrà sa magestad li havia fet de noble. Despedí's ab las sòlitas cortesias y seremònias, continuaren los demás pahers y consell besant-li tots sa real mà y se posaren en la mateixa forma en la antisala que anthes.

[...].

A poch espay de temps, tornà a eixir lo rey, nostre senyor, de son retret y se encaminà per ohir missa a la parrochial. Comensaren luego les campanes a ventar-se y den de palacio enfora anaren en esta forma: àliga, gegant y drach, ab los músichs y balls de devant, luego los concells, després se seguïen los alabarders y, posat al mitx del[s] quatre pahers y quatre guardes ab una escarrabina llansada sobre lo bras, venia sa magestad y, detrà dels referits, los grandes, qui éran lo comte de Benavent, lo duch de Medina Cidonia, lo duch de Sessa, lo duch de Ussuna y compte de Benavent, ab molts altres titulats.

Arribaren en esta forma a la iglésia parrochial, seguint-los un sens número de persones, y a la porta de la iglésia estaven esperant al senyor rey lo senyor rector, ab capa, y la demás reverent comunitat ab àbits de cor, tenit devant la creu de Sant Nicolau y en les mans del dit senyor rector (lo doctor Ramon Sabrià) la santa veracreu, la qual donà per a adorar a sa magestad y ho féu ab gran devoció, agenollat sobre una almoada, y, després, posant-se lo senyor rector a sa magestad a la dreta, en mitx del tern, se encaminaren al altar mayor, a ont la vila tenia posat un gran doser y lo senyor rey son estrado, puyaren per la part del evangeli a ont estava lo doser y los pahers y comunitat per la part de la epístola, lo altar estava ben adersat, ab molta plata y llums, y la santa relíquia del Sant Misteri estava posat en la ara del altar, devant la sacra.

Posat en son sòleo lo rey, nostre senyor, la reverent comunitat, pahers y consells a la altra ladera part dels grandes, a làtere de sa magestad, se comensà la missa, que la selebrà un capellà de honor de sa magestad que no se sabé lo nom, y, mentras se digué dita missa, se cantà una lletra famosa molt al intent de la vinguda de sa magestad y composta ab famós aire per lo mestre de capella y organista Domingo Castanyé, prevere, fill de la present vila, la qual és com se segueix:

[...].

Luego de acabada dita missa, estant sempre de rodillas sa magestad, lo senyor rector, ab capa blanca, del mateix modo que avia rebut al entrar de la iglésia al senyor rey, li aportà per a adorar la santa relíquia del Sant Misteri, estant sa magestad ab una vela de mitya lliura de sera blanca en sas mans reals, y adorà dita santa relíquia ab molta devoció, avent-li tocat dit rector en breu part de la istòria féu sas cortesias y seremònias y se retirà, tornant la custòdia del Sant Misteri en lo puesto mateix de a ont lo avia tret.

Feta esta funció, se acercà lo duch de Medina Cidonia al rey, nostre senyor, y, posat lo genoll en terra, li digué algunes paraules que no se entengueren, però se cregué li parlà sobre de que allí avia de prestar son real jurament de nostros privilegis y consuetuts de la present vila a vista que luego li aportaren lo missal del altar y, hubert lo cànon, lo i posaren al devant, sobre de son estrado, y sentí la vila lo descuit del capellà de honor que digué la missa, a qui tocava lo posar la real cadira sota lo doser, puix se'n olvidà, y digué no sabia y agués de haver jurament, perquè sa magestad sempre agué de estar de rodillas.

Fet assò, se acercà lo reverent doctor Francisco Castelló, prevere y dagà, y, fetas sas cortesias, soplicà al senyor rey se dignàs jurar servir la imunitat eclesiàstica, com los senyors reys, de felís recordació, sos antecessors, havien acostumat, y, dit assò y feta sa cortesia, se retirarà envès lo altar, quedant dret a la part del evangeli, y, en continent, se acercà don Joseph de Vilanova, protonotari de sa magestad, y, ab alta he inteligible veu, llegí a sa magestad lo acte del jurament dels privilegis concedits a la vila de Cervera per les magestads de nostros senyors reys, usos, pràcticas y consuetuts de dita vila y, acabat de llegir per dit protonotari, jurà sa magestad, posant la mà sobre dit missal, lo qual acte de jurament, clos de dit protonotari, trobaran entre los altres juraments dels senyors reys en lo arxiu dels privilegis, en lo calaix.

Luego de haver sa magestad jurat nostros privilegis, se alsà lo paher en cap don Ramon de Navés y, postrat als peus del senyor rey y ab molt rendiment y demostracions de contento, donà las degudas gràcias a sa magestad per lo crescut favor se havia dignat fer a la vila de Cervera havent jurat los privilegis, besà-li sa real mà y se retirà.

Y, en continent de acabades estes functions, en lo mateix orde avían vingut uns y altres a la iglésia, se'n retornaren a palàcio, tornant a acompanyar la reverent comunitat en la mateixa forma avían rebut lo senyor rey fins a la porta de la iglésia.

[...].

13

1713, agost, 10

Cervera

Instrucció lliurada als síndics cerverins tramesos a la cort reial en la qual es disposa que sigui demandada al rei Felip V la confirmació del jurament de mantenir els privilegis, usos i consuetuds de la població de Cervera que havia prestat en aquesta població el 27 de setembre de 1701.

ACSG, Fons Dalmases, quadern mecanoscrit.

[12] Ítem, que se sirva su magestad confirmar los privilegios, usos y consuetudes a la universidad de Cervera concedidas, entendiéndose de aquéllos comprendidos en el juramento que su magestad se dignó prestar hallándose en dicha ciudad en el día veinte y siete de septiembre de mil setecientos uno, y que contra ellos no se pueda alegar uso ni consuetud.

14

1718, febrer, 16

Madrid

Confirmació feta pel rei Felip V del jurament de mantenir tots els privilegis de la població de Cervera que va prestat en aquesta població el 27 de setembre de 1701.

ACSG, Fons Municipal, privilegis, quadern.

Don Phelippe, por la gracia de Dios rey de Castilla, de León, de Aragón, de las dos Sicilias, de Jerusalem, de Navarra, de Granada, de Toledo, de Valencia, de Galicia, de Mallorca, de Sevilla, de Zerdeña, de Córdoba, de Córcega, de Murcia, de Jaén, de los Algarbes, de Algecira, de Gibraltar, de las yslas de Canaria, de las Yndias Orientales y Occidentales, yslas y tierra firme del mar Occéano, archiduque de Austria, duque de Borgoña, de Bravante y Milán, conde de Abspurg, de Flandes, Tirol y Barcelona, señor

de Vizcaya y de Molina, etcétera, por quanto, aunque mi real ánimo está mui propenso a favorecer y honrrar a todas las ciudades, villas y lugares de mis reynos y señoríos y atenderlas con el paternal amor que me yncumbe, es propio de la justicia distributiva con que deseo mantenerlos singularizar y distinguir a las que se han hecho acreedoras de mi favor con sus merecimientos y, teniéndolos tan especiales la ciudad de Cervera, del mi principado de Cataluña, por ser tan notorios como plausibles sus particulares servicios y los grandes y continuados trabajos que con tanta constancia sufrió del furor de los enemigos por mantener siempre yndemne, firme y constante su antigua acreditada fidelidad, habiendo sido tan frecüentemente ynvadida y saqueada de los enemigos por estar en el centro de dicho principado de Cataluña, y atendiendo y gualmente a que por estos motivos y por la fineza con que dicha ciudad y sus vezinos en común y en particular sacrificaron voluntariamente sus vidas, propios y haberes, siendo el blanco de la yrritación de los enemigos, es justo que experimente de mi real gratitud los efectos correspondientes a su zelo, amor y acrisolada fidelidad que acreditó con tan repetidas demostraciones de lealtad a mi servicio. He resuelto, entre otras mercedes, que, a consulta del mi Consejo de veinte y cinco de setiembre próximo pasado, he concedido a dicha ciudad de Cervera confirmarla todos los privilegios que tiene concedidos por los señores reyes mis predecesores que se comprehendieron bajo el juramento que presté en dicha ciudad en veinte y siete de setiembre de mil setecientos y uno, en la conformidad que los tiene concedidos. Y, assí, en virtud de la presente, sin perjuicio de mi real patrimonio, confirmo, apruebo y ratifico a la dicha ciudad de Cervera todos y qualesquier privilegios que por los señores reyes mis predecesores tiene concedidos y se comprehendieron vajo el juramento que fui servido prestar en dicha ciudad en veinte y siete de setiembre de mil setecientos y uno, en la conformidad que los tiene concedidos, sin que contra los dichos privilegios se pueda alegar, en ningún tiempo, uso ni costumbre, por quanto mi voluntad es que agora y siempre se guarde y cumpla y execute lo contenido en ellos. Y, en su conformidad, encargo al serenísimo príncipe don Luis, mi mui charo y mui amado hijo, y a mis herederos y sucesores en estos mis reynos y señoríos y mando a los infantes, prelados, duques, marqueses, condes, ricos hombres, priores de las órdenes, comendadores, subcomendadores, alcaydes de los castillos y casas fuertes y llanas, a los de mi Consejo, presidentes y oydores de las mis audiencias y chanzillerías, alcaldes y alguaziles de la mi casa y corte y chancillería, y a todos los corregidores, gobernadores, alcaldes mayores y ordinarios y otros qualesquier juezes y justicias de las ciudades, villas y lugares de estos mis reynos y señoríos y demás personas mis súbditos naturales y vasallos de qualquier estado, condición, preeminencia o dignidad que sean y a cada uno de ellos, so yncurrimento en las penas a mi arbitrio y de mis herederos y subcesores reservadas, y, particularmente, al mi gobernador, capitán general, regente y audiencia del mi principado de Cataluña y otros qualesquier mis ministros y personas de dicho mi principado, que esta mi gracia y merced que con la presente hago a la dicha ciudad de Cervera y todo lo a ella anexo y perteneciente observen firmemente, guarden y cumplan, observar, guardar y cumplir hagan, y no pongan ni consientan poner en ello ni em parte de ello embarazo ni ympedimento alguno. Y, assimismo, en virtud de la presente, suplo con la plenitud de mi real potestad todos y qualesquier defectos o omisiones de cláusulas, si alguno o algunas casualmente huviere o se pudieren anotar, no obstante las quales quiero y es mi voluntad que esta mi gracia merced a favor de la dicha mi ciudad de Cervera y todo

lo demás en esta mi carta contenido tenga y goze perpetuamente de toda firmeza, valor y fuerza de derecho en juicio y fuera de él. Y deste despacho se ha de tomar la razón en los libros de la Contaduría General de Data, donde están agregadas las dos de mi Real Hacienda y Registro General de Mercedes, dentro de dos meses, contados desde su fecha, y, si no se hiciere, ha de ser ninguno y de ningún valor ni efecto. Y se declara he relevado a dicha ciudad de Cervera del derecho de la media [an]nata que pueda tocar a esta merced. Dada en Madrid, a diez y seis de febrero de mil setecientos y diez y ocho.

Yo el rey.

Yo don Juan Milán de Aragón, secretario del rey, nuestro señor, lo hize escribir por su mandado.

Registrada, Salvador Narbáez.

Theniente de canziller mayor, Salvador Narbáez.

Don Luis de Miraval.

Don García Pérez de Araciél.

Don Pedro de Larriategui y Colón.

Vuestra magestad aprueba y confirma a la ciudad de Cervera los privilegios que tiene concedidos en la forma que assí se expresa.

[A *continuació*.:] Tomé razón en la Contaduría General de la Distribución de la Real Hazienda, en que están unidos los papeles del Registro General de Mercedes y los libros de la razón della. Madrid, diez y nueve de febrero de 1718.

Don Antonio López Salses.

15

1718, juny, 21

Balsaín

Títol de corregidor de la ciutat de Cervera i el seu partit a favor de Francisco de Haro Agüero i textos complementaris.

ACSG, Fons Municipal, *Consells*, 1715-1736, f. 55.

Don Phelippe, por la gracia de Dios rey de Castilla, de León, de Aragón, de las dos Sicilias, de Jerusalem, de Navarra, de Granada, de Tolodo [*sic*], de Valencia, de Galicia, de Mallorca, de Sevilla, de Cerdenya, de Córdoba, de Córcega, de Murcia, de Jaén, de los Algarbes, de Algecira, de Gibraltar, de las Islas de Canaria, de las Indias Orientales y Occidentales, islas y tierra firma del mar Occéano, Archiduque de Austria, duque de Borgonya, de Brabante y Milán, conde de Abspurgo, de Flandes, Tirol y Barcelona, señor de Viscaya y de Molina, etc., consejo, justicia, regidores, cavalleros, escuderos, oficiales y hombres buenos de la mi ciudad de Cervera, sabed que entiendo que así conviene a mi servicio y a la execución de mi justicia, paz y sosiego de essa ciudad, mi voluntad es que don Francisco de Haro Agüero tenga el officio de mi corregidor de essa dicha ciudad y su tierra, con los officios de justicia y jurisdicción civil y criminal, alcaydía y alguacilasgo, por espacio de un anyo, que ha de empear a correr desde que fuere recibido en ella, y por el demás tiempo que por mí no se proveyere el dicho officio, sin que pueda formar agravio si pasado el año le proveyere en otro. Y con esta calidad os mando que, luego vista esta mi carta, sin aguardar otro mandamiento ni precedir para ello otra diligencia alguna, habiendo jurado en mi Consejo (como se acostumbra), le recibáis por mi corregidor de essa dicha ciudad y su tierra y le dejéis usar libremente este officio y executar

mi justicia por sí y sus oficiales. Y es mi voluntad que en los dichos officios de alcaydía y alguacilazgo y otros a él annexos y pertenecientes los pueda poner, quitar y remover quando a mi servicio y a la execución de mi justicia conviniessse y oyr, librar y determinar los pleytos, negocios y causas civiles y criminales que en essa dicha ciudad y su tierra están pendientes y ocurrieren todo el tiempo que tubiere este officio y llevar los drechos y salarios a él annexos y pertenecientes. Y, para que pueda exercerle así todo, os conforméis con él y le deis el favor y ayuda que huviere menester con vuestras personas y gente, sin que en ello le pongáis ni consintáis poner embargo ni contradicción, que yo, por la presente, le he por recibido el dicho officio y le doy poder para exercerle, caso que por vosotros o alguno a él no sea admitido, no obstante qualesquier leyes, estatutos, usos y costumbres que serca de ello tengáis. Y mando a las personas que al presente tienen las varas de mi justicia de essa referida ciudad que luego las den y entreguen al dicho don Francisco de Haro Agüero y no usen más de ellas, so las penas en que incurren los que usan de officios públicos sin facultad, y que conosca de todos los negocios que estavan cometidos a los jueces y justicias de su jurisdicción y, conforme a las comisiones que le fueren dadas, haga a las partes justicia. Y mando a vos el dicho consejo que de los propios y arbitrios de essa ciudad cabessa de esse corregimiento y demás lugares de su jurisdicción deis al dicho don Francisco de Haro Agüero mil y ducientos escudos de vellón de moneda de Castilla que, para los perceber y cobrar y hazer lo contenido en esta mi carta, le doy pleno poder. Y es mi voluntad que resida en el corregimiento como es obligado, sin hazer más ausencia que la permitida por la ley, y entonces no podrá entrar en mi corte sin licencia mía o de el governador del Consejo. Y mando al dicho don Francisco de Haro Agüero que para el día diez de agosto de esse presente año haya tomado possessión de este officio y, no lo haziendo, desde luego quede vaco y se me consulte para bolver a proveherle, sin le hazer otro apercibimiento alguno. Y de este despacho se ha de tomar la razón en los libros de la Contaduría General de Datas, donde están agregadas las dos de mi Real Hazienda y Registro General de Mercedes. Y se declara le he relevado del drecho de la media annata que toca a esta merced. Dada en Balsayn, a veinte y uno de junio de mil setecientos diez y ocho.

Yo el rey.

Yo don Juan Milán de Aragón, secretario del rey, nuestro senyor, le hize escribir por su mandado.

Registrada, por el chanciller mayor, Mathías de Anchoca, Mathías de Anchoca [*sic*].

Don Lluhis de Miraval.

Don García Pérez de Araziel.

Título de corregidor de la ciudad de Cervera y su tierra a don Francisco de Haro Agüero.

[*A continuació:*]

Tomé razón en la Contaduría General de la Distribución de la Real Hazienda, en que están incorporados los libros de el Rexistro General de Mercedes. Madrid y junio, veinte y ocho, de mil setecientos diez y ocho.

Don Anthonio López Salses.

[*A continuació:*]

[*Al marge esquerre:*] Juramento.

En la villa de Madrid, a primero de julio de mil setecientos diez y ocho años, ante los señores del Consejo de su magestad, en sala de gobierno, el lizenziado don Francisco

de Haro Agüero, avogado de los reales consejos, juró para corregidor de la ciuda[d] de Cervera y su tierra, en el principado de Cataluña, en conformidad del título antecedente, de que certifico yo don Joseph de Bordonada, secretario de cámara del rey, nuestro señor, y de gobierno del Consejo por lo tocante a los reynos de la corona de Aragón.

Don Joseph de Bordonada.

[A continuació:]

[Al marge esquerre:] Señores: regente, Alòs, Gutiérrez, Navàs, Rius, Muños, Bach, Nuñes, Quesada, Matas, Pallejà, Bustamante y Lachica.

Barcelona, en primero de agosto de mil setecientos diez y ocho, haviéndose visto en la Real Audiencia, juntas las tres salas, este título de corregidor de la ciudad de Cervera y su tierra a favor de don Francisco de Haro Agüero y juramento que este corregidor prestó en el Real Consejo de Castilla, en la sala de gobierno, cuyo título fue remitido a dicha Real Audiencia por el excelentísimo señor marqués de Castell-Rodrigo, gobernador y capitán general de este principado, con decreto de fecha de treinta y uno del passado mes de julio, los señores de la marguen, con el respeto debido, obedezieron lo que su magestad manda y acordaron que los regidores de la dicha ciudad de Cervera pongan en possessión de dicho corregimiento al referido don Francisco de Haro Agüero y le admitan al uso y exerci[ci]o de dicho empleo en la forma estillada y conformidad que su magestad ordena y se lee en dicho título. Assí lo certifico yo don Salvador de Prats y Matas, del Consejo de su magestad, su secretario y escrivano principal de cámara y gobierno de dicha Real Audiencia.

Don Salvador de Prats y Matas.

[A continuació:]

Y en quanto a lo [que] representa vuestra merced sobre haverse passado el término dentro del qual debió tomar possessión de este corregimiento don Francisco de Haro, también me manda la Real Audiencia decir a vuestra merced que, haviendo presentádose este sugeto en ese lugar dentro de el término senyalado y pedido el cumplimiento de los despachos a tiempo que pudiesse recolocarlos dentro del término mismo, no tiene vuestra merced que reparar en su posesión en vista de los despachos que se le buelven oy. Todo lo qual tendrá vuestra merced entendido para su execución. Nuestro Señor guarde a vuestra merced muchos años, como deseo. Barcelona y agosto, 13, de 1718.

Don Joseph de Bustamante.

Señor don Juan Batista Mujal.

16

1718, agost, 16

Cervera

Acta de la presa de possessió del corregidor de la ciutat de Cervera i el seu partit Francisco de Haro Agüero.

ACSG, Fons Municipal, *Consells*, 1715-1736, f. 54.

En la muy noble y leal ciudad de Cervera, a diez y seys días del mes de agosto, anyo del nacimiento de nuestro senyor Jesuchristo de mil setecientos diez y ocho anyos, estando en las salas capitulares los senyores justicia y regimiento para tratar y conferir las cosas tocantes al bien común y utilidad de sus vezinos, especialmente el senyor don Juan Bautista de Mujalt, veguer y bayle, y los ilustres senyores don Félix Montaner,

Ambrosio Copons y Fita, notario, Magín Galceran, chirurgano, y Pedro Roca, labrador, de presente regidores interinos de dicha ciudad, con asistencia del presente notario, se celebró el ajuntamiento en la forma siguiente:

En este ajuntamiento el señor don Juan Bautista de Mujalt, veguer y bayle, dijo que ha zido requerido con un real título y despacho de su magestad (Dios le guarde), firmado de su real mano y referendado de don Juan Milán de Aragón, su secretario, su fecha de venteuno de junio de este presente año, y, asimismo, con un real acuerdo de los senyores de la Real Audiencia que residen en la ciudad de Barcelona por donde consta se presentó dicho real título y por dichos señores se mandó se cumpliesse, guardasse y executasse según en él se previene y que se diesse la possessión de corregidor de esta ciudad y su tierra a don Francisco de Haro Agüero, a quien su magestad se servió nombrar por tal corregidor, y, asimismo, haze exhibición de una carta con fecha de treze del presente mes escrita por el señor fiscal de la Real Audiencia con su acuerdo, en que se previene a dicho señor veguer que, sin embargo de haverse passado el día diez de dicho presente mes en que el dicho don Francisco de Haro Agüero devió tomar possessión del dicho corregimento, se dé dicha possessión sin poner excusa ni dilación alguna. Y, para que conste de todo lo referido, dicho señor veguer entregó a mí el presente notario dicho título y real acuerdo y carta y, haviéndose lehído, visto y entendido por la ciudad, se obedeció con el respeto devido y acordó se guarda, cumple y execute como su magestad lo manda. Y, desde luego, nombró a los señores Magín Galceran y Pedro Roca para que salgan a recibir al dicho don Francisco de Haro Agüero y, haviendo salido a la antesala, entró en ésta de ajuntamiento y se sentó al lado hisquierdo del señor veguer y, en esta forma, por el señor don Félix Montaner se dijo como la ciudad obedecía y había obedecido los reales despachos y acordado se diesse la possessión, y por el señor don Juan Batista de Mujalt se entregó la vara de justicia con las demás de alcaldía y ajuzilasgo en senyal de possessión, y dicho señor don Francisco de Haro Agüero las recibió y se sentó en el lugar preheminate y el señor veguer a su lado hisquierdo. Y, en esta forma, se hizieron las cortecías y demás expreciones que pulíticamente se acostumbra y se levantó y salieron dichos señores de las casas de ajuntamiento. De todo lo qual jo el presente notario doy fee y de haverze tomado dicha possessión quieta y pacíficamente, en presencia de los vezinos que quizeron hallarze presentes en ella. Y de haverse así tomado el dicho corregidor le pidió por testimonio y mandó que dichos despachos se inciernen a la letra en el libro capitular de ajuntamiento y que se le buelva los originales. Y, continuando dicha possessión, dicho don Francisco de Haro Agüero, como a corregidor susodicho y no devertiéndose en otros autos ni negocios, se fue a las cárceles reales de dicha ciudad y mandó a Francisco Bonach, escarcellero, habriesse dichas cárceles reales, el qual obedeció puntualmente, y entró dicho corregidor en los dos aposentos de ellas y, no encontrando ningún preso ni delinqüente, mandó otra vez cerrar dichas cárceles a dicho escarcellero, todo lo qual se hizo en senyal de dicha possessión, siendo en todo presentes por testigos los magníficos doctores en lehes [*sic*] Francisco Cerveró y Thomás Romeu y otros muchísimos vezinos de dicha ciudad, de la qual possessión han pedido dichos señores veguer y bayle, regidores interinos y corregidor, respectivamente, sacasse auto a mí dicho y abajo escrito escrivano y secretario de la universidad de Cervera, lo que hize en los lugares, día, mes y año arriba expresados, presentes los testigos arriba nombrados, llamados y requeridos como desobre se contiene.

1719, març, 1

Cervera

Acta de la presa de possessió dels regidors de la ciutat de Cervera Bonaventura de Montaner, Josep de Moixó i Borràs, Gaspar Mir i Cadena, Isidor de Sabater i Lledós, Francesc de Sabater i Meca i Jaume Castellort.

ACSG, Fons Municipal, *Consells*, 1715-1736, f. 65.

En la ciudad de Cervera, obispado de Solsona, al primero del mes de marzo del anyo del nacimiento de nuestro señor Jesuchristo de mil setecientos diez y nueve, habiendo de antemano assenyalada la hora de las diez de la manyana y aquella passada, estando en las casas del ajuntamiento, en su sala capitular, para tratar y conferir cosas tocantes al bien y utilidad de esta república, especialmente el ilustre señor don Francisco de Haro Agüero, corregidor de ella y su partido, los ilustres señores don Félix Montaner, Ambrosio Copons y Fita, Magín Galceran y Pedro Roca, de presente regidores interinos de dicha ciudad, representando y haziendo el común de ella, se propuso y acordó lo siguiente:

En este ajuntamiento, el señor corregidor dijo que se halla en esta ciudad el excelentísimo señor don Diego de Alarcón, tinente general de los reales exércitos y comendante general en la villa de Tárrega y corregidor de Lérida, y que ha manifestado a su señoría un real despacho dirigido al excelentísimo señor capitán general de este principado para que ponga en possessión a los regidores nombrados por su magestad, excluyendo los presentes por nueva planta y restablecimiento, y, siendo dicho real despacho substituido por el dicho excelentísimo señor capitán general en el dicho excelentísimo señor tinente general, participalo a esta ciudad para que se observe la política y atención que en tales casos se ha acostumbrado. Assimismo, dicho ilustre señor propuso se habriesse una carta cuyo sobreescrito dize «Al corregidor y ajuntamiento» y, haviéndose habierta, se leió [*sic*] por el presente notario y se acordó que se haga presente el acto de possessión de los regidores para su observansa al excelentísimo señor don Diego de Alarcón. Y, assimismo, se acordó que la ciudad, con sus maseros, pasasse a acompañar a dicho excelentísimo señor desde las casas en donde se hallava de posada a estas de ajuntamiento y que se le diesse el lugar prehemimente, por representar en esto acto al dicho excelentísimo señor capitán general, y que se le puciesse en esta sala capitular cilla, docel y almoadas que llaman «cital» para [que] su excelencia estuviesse con la auctoridad que deve representar. Y que se executasse sin dilación lo aquí acordado. Y luego, encontiente, se puso en execución lo acordado y passó la ciudad a las casas de possada de dicho excelentísimo señor don Diego de Alarcón y, formada la ciudad, le dio el lugar prehemimente y, llegando a la sala capitular, ocupó la cilla que estava puesta debajo del docel y la ciudad se puso con separación al lado drecho y su excelencia hizo presente a la ciudad su cargo entregando al presente notario un despacho del excelentísimo señor capitán general para poner en possessión a los regidores nombrados por su magestad y, haviéndose lehído y entendido, la ciudad le obedeció con el respeto y veneración devida y acordó que su excelencia se sirviesse ponerle en execución. Y dicho excelentísimo señor mandó que fuesen entrando los regidores y le presentassen su título o despacho [que] tenían para darles el lugar que se les senyalava y, habiendo entrado don Bonaventura de Montaner y usado de las serimonias que se acostumbran, entregó a su

excelencia el real despacho de regidor, quien le puso en manos del presente notario para que le lehesse, y, haviéndole lehído, le obedeció y le recibió el juramento que se acostumbra: que continuaría la fidelidad a su magestad (Dios le guarde), que miraría por el bien público de la ciudad y que conservaría los privilegios, usos y costumbres que tenía la ciudad, y, habiendo respondido que así lo jurava, mandó tomasse el primer asiento de regidor y se sentó en el que tenía y se hallava el doctor Félix Montaner, quien se levantó y fue excluido y se pasó en una parte retirada. Y, en este estado, la ciudad hizo presente una carta, su fecha en veinte y tres de febrero corriente, firmada por don Joseph Escofet y Matas, que refiere ser acuerdo de su excelencia y Real Audiencia en que don Joseph de Moxó y Borràs se le dé el segundo lugar y, entendido por su excelencia la dicha carta acordada, mandó entrasse el dicho don Joseph de Moxó y Borràs y, habiendo entrado, usó la misma serimonia, se leyó su título, le recibió el mismo juramento su excelencia y mandó acupase el lugar segundo que tenía Ambrosio Copons y Fita, quien se levantó y retiró de dicho asiento. Y luego mandó su excelencia que entrasse don Gaspar Mir y Cadena, quien hizo la misma serimonia, se leyó su real título, le recibió el mismo juramento su excelencia y mandó acupasse el tercero lugar que tenía Magín Galceran, quien se levantó y se retiró de dicho asiento. Y luego mandó su excelencia que entrasse don Isidoro de Sabater y Lledós, quien hizo la misma serimonia, se leyó su real título, le recibió el mismo juramento su excelencia y mandó acupasse el cuarto lugar que tenía Pedro Roca, quien se levantó y se retiró de dicho asiento. Y, no habiendo más regidores interinos que los quatro, todos ja excluidos, su excelencia mandó que entrasse don Francisco de Sabater y Meca y, habiendo entrado, usó la misma serimonia, se leyó su título y le recibió el mismo juramento su excelencia y mandó ocupasse el quinto lugar. Y, finalmente, luego mandó su excelencia que entrasse el doctor en medecina Jayme Castelltort, quien hizo la misma serimonia, se leyó su título y le recibió el mismo juramento su excelencia y mandó acupasse el sexto lugar. Todo lo qual se executó quietamente y pacíficamente, sin réplica, reparo ni contradicción de ninguno de los regidores, ni de los actuales que tomaron su possessión como de los que se excluyeron. Y su excelencia hizo presente [a] la ciudad un plego cuyo sobreescrito dezía «Al corregidor y auntamiento de la ciudad de Cervera», el qual se mandó habrir por su excelencia, y se hallaren dentro diez instrucciones impresas que contienen diferentes puntos tocantes al gobierno político y económico de los regimientos de la ciudad de Barcelona y demás ciudades y villas cabessas de corregimiento del principado de Cataluña, y por su excelencia se mandó que a cada uno de los regidores se entregasse una de las reales sédulas impresas para su gobierno y tenerlas presentes, y por el presente notario fueron entregadas, reservando las quatro para entregarlas quando llegue el caso de haver más regidores. Y, en esta forma, habiendo presehído las serimonias de política, se dijo las gracias por la ciudad a su excelencia de haverla honrrado con su presencia en esto acto. Y, asimismo, se dijo las gracias por la ciudad a los regidores interinos que dejaron de ser por lo bien que havían cumplido la obligación de su encargo. Y, finicido el auntamiento, mandó su excelencia que los reales despachos de los regidores se cupiassen en el libro titular [sic] y que el despacho que el excelentísimo señor capitán general la havia deregido por la possessión de dichos regidores, junto con las dos cartas susodichas, quedassen originales en dicho libro capitular. De todo lo qual mandó su excelencia a Joseph Pomés y Mensa, por las autoridades apostólica y real notario público de la presente ciudad de Cervera y

secretario de los negocios de la universidad de ella, sacasse acto público, lo que hize, siendo a todo presentes por testigos don Pedronio Martines, don Joseph Coletto y don Joseph de Robles, de la familia de dicho excelentísimo señor don Diego de Alarcón, por este fin llamados y requeridos. Y, habiéndose levantado su excelencia de las casas de ajuntamiento, la ciudad con sus maseros le acompañó hasta las casas en donde posava, dándole el lugar preheminate, y, despidiéndose de su excelencia con las attentas expresiones que en tales casos se acostumbra, la ciudad se bolvió a la sala de la casa de la universidad concludido todo lo sobredicho.

Síguense los títulos de dichos regidores novamente por su magestad elegidos:
Don Phelipe [...].

18

1903, agost, 15

Cervera

Drets que haurien de tenir els catalans.

La Veu de la Segarra. Portaveu del Centre Regionalista de Cervera y sa comarca, núm. 15 (Cervera, 15 d'agost de 1903).

Lo que volem.

Volem la llengua catalana ab caràcter oficial y que siguin catalans tots los que desempenyin càrrechs públichs; volem corts catalanes, no sols per a estatuhir nostre dret y lleys civils, sinó tot quant se refereixi a la organisió interior de la nostra terra; volem que catalans siguin los jutjes y magistrats, y que dintre Catalunya se'ns fallin en última instancia los plets y causes; volem ser àrbitres de la nostra administració, ficsant ab entera llibertat les contribucions e impostos, y volem, en fi, la facultat de poder contribuir a la formació del eczèrcit espanyol per medi de voluntaris o diners, suprimint en absolut les quintes y lleves en massa y establint que la reserva regional forcosa presti servey tant sols dintre Catalunya.

(Del *Manifest de la Unió Catalanista* de 16 de mars de 1897).

19

1903, agost, 30

Cervera

Invitació a un meeting patriòtic.

La Veu de la Segarra. Portaveu del Centre Regionalista de Cervera y sa comarca, núm. 16 (Cervera, 30 d'agost de 1903).

Catalans:

Fa prop de dues centúries que-l rey Felip V, de trista recordansa, abusant despòticament del dret de la forsa, va acabar de destruir l'autonomia de que gaudia Catalunya feya ja més de vuyt-cents anys. D'aleshores ensà, alguns catalans, poch per sort, fills descastats de la terra que-ls ha vist néixer y que-ls nodreix, han acceptat sense protesta lo jou ignominiós del centralisme uniformista, burocràtic y cessarista que, ab les seves immoralitats y desacerts, ha causat la ruïna y la cayguda d'Espanya, deixant-la tan ende-

rrerida y desgovernada en tot, que-s pot posar a la cua dels demás estats europeus, y fent-la passar pels afronts y vergonyes més grans que registra la història. Mes, la majoria dels bons fills d'aquesta noble y desventurada terra catalana, sentint bullir en ses venes la sanch generosa dels nostres avis, fundadors en altre temps de la nació catalana, una de les més fortes, ben governades y més lliures y democràtiques que may hagin existit, s'han revoltat irats contra les injúries y oprobis que Catalunya ha rebut y reb encara dels ineptes y desballestats governs centralistes, formant la gran creuhada del catalanisme que més tart o més d'hora ha de retornar a Catalunya tots los drets que li pertanyen per tradició històrica y per manament y dictat de la rahó filosòfica y del progrés modern. En tots los indrets de Catalunya se publiquen per catalans y en català periòdichs defensors de la causa catalana; per tot arreu se fundan y organísan associacions y agrupacions catalanistes, amatentes sempre a lluytar pels drets de la terra, y no hi ha casi cap població d'alguna importància hont no s'hagi celebrat *meetings* o reunions públiques per a definir y propagar les aspiracions de Catalunya.

[...].

20

1932, setembre, 4

Cervera

Valoració dels articles del projecte de l'Estatut de Catalunya que afecten al dret català.

Avant, núm. 34 (Cervera, 4 de setembre de 1932).

El dret català.

Entre les matèries de dret, en general, que els darrers articles aprovats de l'Estatut de Catalunya atribueixen a la Generalitat, hi ha gairebé totes les del dret civil. De manera que en elles podrà en el pervenir regir-se la nostra terra per les disposicions seculars exclusivament i tindrà organime adequat per a elaborar-ne de noves i Tribunal on, en última instància i sense sortir de Catalunya, es resoldran les apel·lacions en assumptes on s'hagi d'aplicar el nostre dret peculiar.

S'hauran acabat, per no tornar mai més, les dèries imperialistes del Tribunal Suprem d'Espanya en el relatiu del dret català; el desfici d'estendre per arreu el Còdic Civil, vulnerant, com ha fet innombrables vegades, principis ben nostres i imposant-nos preceptes que no tenen res que veure amb les consuetuts de Catalunya; l'odi, millor dit, que en alts centres oficials es sentia envers un poble al qui no podia sortir de anorrear el centralisme més carrincló i absurd.

Bona part dels atributs d'un poble lliure ens haurà estat tornada i hem de felicitar-nos-en; almenys podrem seguir, en això, la tradició.

El sentit jurídic ha informat l'esperit català ja des de l'aparició històrica de la nacionalitat i en els diferents ordres del dret, començant per l'eclesialístic, amb les formes sinodals dels bisbes de l'alta muntanya i els concilis de Tarragona, Vich i Lleida, i seguint pel civil, mercantil, penal i, àdhuc, l'internacional. I en tots ells ha produït vertaderes obres mestres dignes de l'admiració universal, així com insignes compositors i comentaristes, que es distingeixen, unes i altres, per l'amor intensíssima a la llibertat i a la justícia. És això natural producte de la manera d'ésser del poble català, quals dots de

prudència i equanimitat han trobat singularment en el dret direcció favorabilíssima per a manifestar-se.

El poble català no ha estat mai esclavitzat per la lletra de les lleis. Ni ell ni els seus prínceps dirigents han estat forçats a adaptar-se a uns determinats principis, sinó que les condicions de lloc, persones i temps han fet sempre modificar les lleis bàsiques en sentit de millorar-les amb criteri racional i introduir costums amb força de llei on han convingut, concretades en la copiosíssima literatura de les doctrines dels autors, abundant en el nostre país més, potser, que en cap altre del món. Tot plegat féu que el dret de l'antic principat anés creixent i desenrotllant-se amb la creixença i desenvolupament de la societat catalana en forma de que aquesta s'el trobés a cada instant a la mida de la seva estructura.

Després de la fatídica guerra de Successió, va desaparèixer el dret històric de Catalunya, en certa manera, ja que Felip V volgué que s'entenguessin com de nou establertes per la llur sola voluntat les constitucions que permeté de mantenir el dret civil, i, a l'ensem, morí l'organisme creador de la jurisprudència, restant com a única font la voluntat també sola del rei, bandejant en absolut l'element sociològic.

Anys i anys, des de l'inici de la Renaixença, que es maldava per reconquerir el nostre dret, primer platònicament, després de més positiva manera, les generacions de jurisconsults amants de Catalunya han fet vots pel restabliment de atribut tan íntim i necessari. Ombrà sagrada del doctor Josep Finestres, fundador de l'escola cervarina de dret, sembrador del gra que avui es recull després de fortes regades i de treballs intensos; com deu dolçament gloriar-se de la seva obra patriòtica!

Ferran Razquin.

21

1932, setembre, 18

Cervera

Valoració de l'aprovació de l'Estatut de Catalunya.

Avant, núm. 36 (Cervera, 18 de setembre de 1932).

De l'hora present.

La joia general per l'aprovació definitiva de l'Estatut de Catalunya a les corts de la república espanyola, no ha estat, certament, a la nostra terra ni espontània ni fonda. Estem acostumats a que en les manifestacions d'exultació oficial hi prenien una part molt minça l'ànima popular i, com ara l'alegria que havíem de sentir ens ha estat quelcom imposada, l'impuls coral ha restat minvat pel sentit de la incertesa del demà i per l'alta responsabilitat contreta per tots en aquests moments solemnes.

L'exteriorització del goig de Catalunya pel reconeixement parcial de la seva personalitat històrica, fet a precari i amb conta-gotes, ha estat molt lluny d'una explosió d'entusiasme. Quan es va votar unànimament l'Estatut en el plebiscit memorable —cas de bona fe potser únic a la història— l'ànima catalana va vibrar amb emoció fortíssima com una arpa immensa plètòrica d'harmonies. No es pensà sinó en la pàtria vexada i escarnida de tantes centúries, en el reconeixement futur i pròxim dels drets inalienables del poble que constitueixen el sagrat dipòsit de les tradicions nostrades gelosament recaptat en el més recòndit de l'ànima. El poble va pensar amb el cor, i féu certa la dita

d'un profund psicòleg de que els catalans, sota l'aparença materialista, som una de les nissagues més idealistes del món.

Han vingut, però, els desenganys: el que havia d'ésser de tots i per a tots, i encara que al present així es proclami des de les altures, tots també tenim consciència perfectíssima de que no és així. Els drets de Catalunya no han estat reconeguts sinó concedits, i encara amb avara i mal fiada concessió; els vots de tots i la subsegüent confiança han servit per a pactar i fer coses que ningú no podia prevenir; i això ha resultat l'Estatut, amb el colofó de la fórmula de les eleccions pròximes, un producte híbrid que no pot satisfer i no satisfà. Es tractava en principi de que tots els catalans poguessin trobar-s'hi bé, amb l'Estatut. Molts, ara, ja saben que no s'hi trobaran a satisfacció. I és una llàstima.

Malgrat tot, devem alegrar-nos. No és el que desitjàvem i volíem amb dret innegable, però és quelcom, i tot el que suposí avenços en aquest camí ha d'ésser motiu de satisfacció de l'esperit. Motiu de satisfacció, però, ensems, motiu de preocupació. Els pobles, com deia Balmes, tenen el govern que es mereixen i, si en algun temps els lligams que ens junyien a l'estat central impossibilitaven les lliures determinacions de Catalunya, al present, afluixats aquells lligams, hem de vigilar atentament que el camí a seguir en l'esdevenidor sigui, no el que convingui a un sector polític determinat ni a uns homes als qui uns moments de confusió donaren insospitats triomfs, sinó el que vulgui triar-se lliurement Catalunya en forma vertaderament autèntica.

Ferran Razquin.

22

1962, maig, 31

Cervera

Comentari a l'acte d'homenatge als autors de la compilació del dret civil català.

Segarra, núm. 433 (Cervera, 31 de maig de 1962)

Homenaje de Cervera a los artífices de la compilación del derecho catalán. Presidieron los actos las autoridades provinciales y el excelentísimo señor obispo de Solsona.

Cervera ha rendido un sentido y emocionante homenaje a los ilustres señores don Francisco de A. Condomines Valls, don Ramón Faus Esteve, don José M. Porcioles Colomer, don Ramón M. Roca Sastre y don Juan Maluquer Rosés, vinculados a Cervera y a la Segarra, y en méritos a su labor en la compilación del derecho catalán.

[...].

A la 1 y en el salón de sesiones del ayuntamiento se celebró un importante acto académico. [...] Abierto el acto, el señor gobernador civil concedió la palabra al alcalde de Cervera don José M. Razquin, quien, con brillante verbo y después de rendir homenaje a los ilustres compiladores del derecho civil catalán, presentes en el acto, pasó a decir que en Cervera son múltiples las cosas que tienen un sabor y recuerdo universitario, bastando con ello recorrer sus calles y principales edificios. Estudia brillantemente la historia de la Universidad cervariense con relación a la especial atención que dedicó al derecho catalán, haciendo resaltar la figura de Finestres, a quien presenta como sabio integral, profundo conocedor del derecho. Habla del canciller Lázaro de Dou y destaca su

gran personalidad, no sólo como rector de la Universidad cervariense sino como político, que le llevó a presidir las cortes de Cádiz. Cita a los principales hombres de derecho que pasaron por la Universidad [...].

Por todo ello, dice el señor Razquin, el acto de homenaje que se celebra debía hacerse en Cervera por cuanto la compilación del derecho catalán recoge lo mejor del legado de la gloriosa academia cervariense, y termina agradeciendo el esfuerzo y el tesón puestos de manifiesto por estos ilustres juristas de hoy, que, dice, no son más que discípulos lejanos y aventajados de aquellos grandes maestros de ayer, fieles observantes de una misma conducta rectilínea y ejemplar.

Acallados los aplausos con que fueron recibidas las últimas palabras del señor Razquin, el señor gobernador concedió la palabra al ilustre cervariense don Francisco A. Condomines Valls, quien agradeció el homenaje que la ciudad de Cervera les rendía, así como las brillantes palabras pronunciadas por su alcalde. Hace un canto a sus años jóvenes vividos en Cervera recordando como en sus primeros años universitarios, en sus estancias aquí, ya empezó a familiarizarse con las tradiciones jurídicas de estas tierras. Afirma que no es casualidad el que sean en gran número los hombres que han participado en la compilación que procedan de estas tierras ilerdenses de la Segarra, por cuanto ellos han sido los que más podían aportar sobre usos y costumbres y tradiciones catalanas en el campo del derecho, de ahí que en el pasado de la compilación se halle implícitamente el nombre de estas tierras a través de sus costumbres jurídicas, hoy elevadas a ley. [...].

Finalmente, a las 5, se descubrió en el frontispicio de la Universidad una lápida conmemorativa en la que se lee lo siguiente: «Homenaje de la ciudad a los Iltes. señores don Francisco de A. Condomines Valls, don Ramón Faus Esteve, don José M. de Porcioles Colomer, don Ramón M. Roca Sastre, don Juan Maluquer Rosés, y en méritos a su labor en la compilación del derecho catalán promulgada por ley de 21 de julio de 1960, siendo caudillo de España Francisco Franco Bahamonde, entre estos muros donde explicaron lecciones de derecho vernáculo Finestres, Dou, Mujal y tantos otros notables juristas con amor de maestros y sólida doctrina, para perpetua memoria». [...].

Así Cervera ha rendido tributo al culto que del derecho catalán se hizo antaño en su Universidad y que hoy ha sido elevado a ley con la destacada colaboración de un grupo de hombres vinculados con la ciudad y su comarca.

23

1971, noviembre, 1

Cervera

Comentari a la reunió a Cervera de la comissió cinquena del II Congrés Jurídic Català.

Segarra, núm. 656 (Cervera, 1 de novembre de 1971)

Reunión en Cervera de la comisión 5ª del II Congreso Jurídico Catalán.

El viernes, día 22 de los corrientes, se reunió en Cervera la sección Vª del Segundo Congreso Jurídico Catalán para celebrar la primera sesión de trabajo sobre el tema a la misma encomendado [...].

Más tarde, tuvo lugar el almuerzo, [...] el señor Razquin desarrolló una espléndida pieza oratoria sobre la obra de los juristas de Cervera de los siglos XVIII y XIX que fue, al propio tiempo, una erudita pinclada histórica de la ciudad y su Universidad [...].

En resumen, la base esencial de los temas de dicha comisión 5ª es la circunstancia que existe en Cataluña y para los catalanes de tener reconocido un derecho civil particular, diferente del que establece el legislador para todo el país, y, en las sesiones, aparte de matizar aspectos que el paso del tiempo imponen, se cuida de que, al disponerse la aplicación de nuevas leyes generales en España, éstas no menosprecien o contradigan beneficios implícitos dentro del derecho civil catalán.

De hecho, este II Congreso Jurídico Catalán es el segundo encuentro de los más destacados hombres de leyes de nuestra región, que acordaron en su día reunirse cada diez años, una vez compilado y aprobado el régimen foral catalán, para adecuar periódicamente nuestras leyes especiales a las generales del país, así como armonizar y hacer vía la legislación del derecho civil catalán conforme los tiempos exijan o aconsejen, haciéndolo actual permanente.

[...].

Realmente, los cervarienses nos sentimos honrados y orgullosos de haber sido escogida nuestra ciudad como sede de una de estas trascendentales reuniones, que, aparte de su importancia, tanto prestigian al marco urbano que las alberga, y, al expresar nuestra gratitud, queremos terminar deseando el más completo éxito a las conclusiones que se adopten en este II Congreso Jurídico Catalán.

24

1977, setembre, 1

Cervera

Invitació a la participació en la celebració de la Diada de l'Onze de Setembre.

Segarra, núm. 787 (Cervera, 1 de setembre de 1977).

Onze de Setembre. Diada Nacional de Catalunya.

Les festes nacionals de molts pobles són commemoracions de fets que han marcat una autèntica superació en la seva vida nacional. Per exemple, el 14 de juliol francès, commemoració del triomf de la revolució amb l'assalt de la Bastilla.

Catalunya, però, celebra la seva Diada en rememoració del fet importantíssim per a la vida del país que fou la pèrdua de les seves llibertats d'autogovern.

[...].

De nou cal que el poble de Catalunya es manifesti unit per a reconquerir les llibertats perdudes el 1714, recuperades el 1932, i, de nou, perdudes el 1938. Cal que aquest 11 de setembre de 1977 sigui una jornada de reivindicació de les institucions que configuren la personalitat política de Catalunya, donant suport a les negociacions que en aquest sentit s'estan realitzant entre el govern espanyol, el president de la Generalitat a l'exili i els parlamentaris catalans. Esperem que sigui també una diada de joia col·lectiva davant la imminència del reconeixement de la Generalitat de Catalunya i del seu president, que tal volta estigui ja en terres catalanes en aquest pròxim 11 de setembre. Cal que, en aquesta Diada, Catalunya es manifesti plebiscitàriament en pro de l'autonomia i el seu autogovern. Cal que la senyera, les nostres quatre barres, senyalin aquesta joia de la reconquesta de les llibertats perdudes un onze de setembre engalanant els balcons de totes les llars en aquest altre onze de setembre, que esperem serà el de la reconquesta dels principis que representen aquelles llibertats.

Cervera, el protagonisme de la qual és de tots conegut en la guerra de Successió, té un lloc especial en aquesta manifestació de catalanitat. Invitem tots els cerverins a participar-hi.

Comissió Onze de Setembre.

25

1979, octubre, 15

Cervera

Invitació a l'aprovació de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya.

Segarra, núm. 833 (Cervera, 15 d'octubre de 1979).

25 d'octubre de 1979. Referèndum per l'Estatut d'Autonomia de Catalunya. El nostre «sí» a l'Estatut.

Ciudadans:

Tots nosaltres, el poble català, els ciutadans de Catalunya, hem estat convocats per a manifestar-nos davant el projecte d'Estatut d'Autonomia de Catalunya.

Les millors paraules que en aquest moment podem escriure en defensa de l'Estatut, en demanda que tots els ciutadans compleixin amb el seu dret i el seu deure participant en el referèndum convocat, són transcriure del preàmbul del projecte d'Estatut les següents ratlles:

«[...] La llibertat col·lectiva de Catalunya troba en les institucions de la Generalitat el lligam amb una història d'afirmació i respecte dels drets fonamentals i de les llibertats públiques de la persona i dels pobles; història que els homes i les dones de Catalunya volen prosseguir per tal de fer possible la construcció d'una societat democràtica avançada».

Fa sis-cents vint anys que es creava a Cervera la Generalitat de Catalunya en les corts catalanes aquí reunides [...]. Donem amb el nostre «sí» a l'Estatut la possibilitat que sigui realitat una nova Catalunya dins el conjunt de pobles i regions d'Espanya. Siguem partíceps en aquesta recreació de Catalunya amb la nostra participació conscient, reflexiva, motivada i responsable.

Joan Salat, alcalde.

26

2006, juny, 16

Cervera

Valoració de la campanya d'informació sobre l'Estatut d'Autonomia de Catalunya.

La Veu de la Segarra, núm. 584 (Cervera, 16 de juny de 2006).

Al final, ens toca decidir.

Després d'un procés que ha durat pràcticament un parell d'anys, aquest diumenge, la ciutadania de Catalunya decidirà si accepta el nou Estatut que ha proposat la seva classe política. Aquest període ha comportat una llarga sèrie de negociacions, discussions i polèmiques diverses entre els nostres dirigents, que de nou no han sabut anar a la una a l'hora de defensar un nou marc estatutari que ha de ser el que reguli l'àmbit legal que ens regirà individualment o com a col·lectiu.

Finalment, com en tota democràcia, el poble serà qui prengui la decisió final amb el seu vot, tot i que l'ampla majoria dels ciutadans admeten que de tot aquell marc en saben més aviat poc o res. La campanya que hem viscut, que se suposa que havia de ser un procés d'informació i aclariment sobre aquest nou text estatutari per tal que l'elector pogués formar-se un criteri prou vàlid com per prendre una decisió, no ha acomplert aquest objectiu ni de lluny i ha tornat a acumular els tics habituals amb la tendència cada cop més accentuada dels partits a defensar la seva postura només pel fet d'estar en contra del grup antagònic.

Si hem de valorar si aquest Estatut és un millor marc legal, experts en la matèria, com juristes o economistes, entre altres, ens haguessin assessorat millor a l'hora de prendre una decisió de la que en serem responsables.